

PROTOKÓŁ Z PRZEBIEGU

XXXV POSIEDZENIA KOMITETU MONITORUJĄCEGO PROGRAM OPERACYJNY WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ 2014-2020

13-14 września 2022 roku, Kraków

W XXXV posiedzeniu Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (KM PO WER) wzięły udział 52 osoby: 14 przedstawicieli strony rządowej, 8 przedstawicieli strony samorządowej, 12 przedstawicieli partnerów społecznych, 2 przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz 16 obserwatorów. Do głosowania uprawnione były 33 osoby (lista osób biorących udział w posiedzeniu stanowi załącznik numer 1 do protokołu).

Obradom przewodniczył **Pan Piotr Krasuski** – Dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej.

Komisję Europejską reprezentowały **Pani Cinzia Masina oraz Pani Joanna Charytonowicz** z Dyrekcji Generalnej do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego.

I dzień posiedzenia – wtorek, 13 września 2022 roku

Pan Piotr Krasuski (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) powitał wszystkich uczestników na trzydziestym piątym posiedzeniu Komitetu Monitorującego jednocześnie zaznaczając, że jest to pierwsze stacjonarne posiedzenie komitetu po ponad dwuipółletniej przerwie w organizacji posiedzenia w takiej formule. Następnie poinformował, że ze względu na delegację zagraniczną pani Minister Małgorzata Jarosińska-Jedynak, Przewodnicząca Komitetu, nie może przewodniczyć obradom. Kontynuując raz jeszcze powitał wszystkich zgromadzonych po czym przekazał głos przedstawicielce Komisji Europejskiej.

Pani Cinzia Masina (Komisja Europejska) podziękowała za organizację posiedzenia w formie stacjonarnej oraz za zapewnienie tłumaczenia, które ułatwi jej śledzenie przebiegu spotkania. Zwróciła uwagę, że obecnie należy skupić się zarówno na pewnych kwestiach związanych z kończącym się programem, jak również programem na nową perspektywę. Podkreśliła tym samym rolę bieżącego informowania o tym co się dzieje, w tym w zakresie przebiegu negocjacji nowego programu. Następnie wskazała, że chciałaby podzielić się z uczestnikami posiedzenia kilkoma informacjami dotyczącymi nowej strategii (European Care Strategy), którą Komisja Europejska przedstawiła kilka dni temu. Zaznaczyła, że będzie miała ona wpływ nie tylko na obecny, ale przede wszystkim na przyszły program. Poinformowała, że strategia ta będzie zawierała rekomendacje dla dwóch istotnych obszarów, którymi są opieka wczesnoszkolna oraz opieka

długoterminowa. Stwierdziła, że są one bardzo ważne nie tylko dla programu, ale także dla wszystkich państw członkowskich z jednej strony ze względu na wyzwania demograficzne, a z drugiej z uwagi na potrzebę zapewnienia, aby coraz więcej rodziców wchodziło na rynek pracy nie martwiąc się o to, kto zaopiekuje się ich dziećmi. W tym miejscu wskazała, że ważne jest nie tylko to, aby opieka była dostępna, ale również przystępna cenowo. Podsumowując wskazała, że aktualnie państwa członkowskie będą musiały przyjąć i wdrożyć przedmiotowe rekomendacje. Zaznaczyła przy tym, że Komisja pozostaje otwarta na dyskusję i pewne modyfikacje przedstawionej propozycji. Kontynuując swoją wypowiedź odniosła się do celów barcelońskich w zakresie opieki nad dziećmi poniżej trzeciego roku życia, zaznaczając że wynoszą one 33%.. Jednocześnie nawiązała do sytuacji Polski, dla której osiągnięcie tych celów będzie dużym wysiłkiem. Podkreśliła, że wystąpią w tym przypadku wymogi związane z jakością opieki i ramy czasowe powiązane z 50 procentami. W kolejnej części podkreśliła istotę ustandaryzowania tej jakości. Poinformowała również, że 96% dzieci będzie w wieku od trzech do siedmiu lat. Następnie odniosła się do planu dotyczącego opieki długofalowej nad osobami starszymi, które wymagają tego typu opieki z uwagi na niepełnosprawność. Poinformowała, że w tej kwestii Polska wiele dokonała, natomiast wciąż istnieje duży obszar działania, który jest problematyczny dla krajów członkowskich dlatego ma miejsce debata na temat tego co można zrobić, aby go usprawnić. W dalszej kolejności przekazała, że punktów do przepracowania jest jeszcze wiele i jednocześnie zaznaczyła, że wszystko to jest na razie propozycją, do której może być wiele uwag. W ostatniej części poinformowała, że chciałyby w tym momencie zakończyć swoją wypowiedź i oczekuje na prezentację.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że ten temat jest umieszczony w agendzie posiedzenia i z pewnością zostanie poruszony. Następnie poinformował, że będzie wiele ciekawych punktów posiedzenia związanych z przyjęciem zmian w Programie, planów działania czy też badań ewaluacyjnych. Następnie przeszedł do kwestii technicznych, które dotyczyły poprzedniego posiedzenia Komitetu, które odbyło się wiosną tego roku. Przekazał, że 10 marca w Bazie Wiedzy pojawił się zestaw uchwał, w kwietniu protokół do konsultacji, z kolei w czerwcu prace zostały zakończone zatwierdzeniem protokołu. Dodał również, że od poprzedniego posiedzenia przeprowadzonych zostało sześć głosowań obiegowych uchwał, w których znalazły się zarówno zmiany planów działania, przyjęcie rekomendacji z badań ewaluacyjnych, jak również sprawozdanie z realizacji Programu w poprzednim roku. Podkreślił jednocześnie jak bardzo było to istotne. W kolejnej części wyjaśnił jak wyglądały przygotowania do dzisiejszego posiedzenia, wskazując, że między połową sierpnia a początkiem września odbyły się warsztaty, na których starano się omówić z zainteresowanymi członkami KM przedstawiane dzisiaj dokumenty. Zaznaczył, że w lipcu odbyło się również posiedzenie Grupy do Spraw Efektywności Programu Wiedza Edukacja Rozwój, na którym omawiane były kwestie związane ze stawkami w standardzie cen i usług, a także z rozliczaniem wniosków

o płatność i kontrolą. Następnie poinformował, że kwestie związane z czasem rozliczania wniosków o płatność będą dziś częściowo omawiane. W kolejnej części wyraził nadzieję, że wszyscy zgromadzeni zapoznali się z agendą spotkania i zaproponował, aby poprzez aklamację ową agendę przyjąć. W kolejnej części przekazał, iż pojawił się głos z prośbą o przedstawienie kilku kwestii w sprawach różnych, które zostaną poruszone w kolejnym dniu. Następnie poprosił o rozpoczęcie drugiego dnia posiedzenia pół godziny wcześniej, tak aby wszystkie kwestie mogły zostać omówione. Wobec braku głosów sprzeciwu poinformował, że przedstawiony porządek obrad został przyjęty. Następnie zapowiedział przejście do pierwszego punktu obrad i omówienie stanu wdrażania Programu. Poprosił o zabranie głosu panią Małgorzatę Mikę oraz panią Aleksandrę Dmitruk.

1. Aktualny stan wdrażania Programu

Pani Małgorzata Mika (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) podziękowała za przekazanie głosu, następnie przywitała się ze wszystkimi gośćmi i wyraziła swoje zadowolenie z faktu, że udało się spotkać w formule stacjonarnej. W kolejnej części pani Małgorzata omówiła aktualny stan wdrażania Programu (prezentacja stanowi załącznik numer 3 do protokołu).

Pani Aleksandra Dmitruk (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) powitała wszystkich zgromadzonych i kontynuowała omawianie aktualnego stanu wdrażania Programu w kwestii danych finansowych (prezentacja stanowi załącznik numer 3 do protokołu).

Pan Piotr Krasuski podziękował za przedstawioną prezentację i zaznaczył, że omówiona kwestia nie dotyczy jedynie oprogramowania, ale istotną rolę w tym przypadku odgrywa również czynnik ludzki. Następnie otworzył dyskusję i przekazał głos pani Elżbiecie Wielg.

Pani Elżbieta Wielg (KK NSZZ Solidarność) podziękowała za przekazanie głosu i zapytała w jaki sposób dobierana jest grupa docelowa w omawianym projekcie, jeśli chodzi o kwestię szkoleń językowych dla pracowników socjalnych, tj. czy pracownicy socjalni oraz pracownicy z gmin mogą zgłaszać się ze wszystkich powiatów, czy jest to rozwiązanie systemowe, w które należy się wpisać.

Pani Małgorzata Mika odpowiedziała, iż wydaje jej się, że osoby, które wpisują się do grupy docelowej powinny posiadać odpowiednie uzasadnienie do objęcia szkoleniami. Jako odpowiednie uzasadnienie wskazała kontakt z osobami, z którymi powinni komunikować się w danym języku oraz zmianę zakresu obowiązków w stopniu wymagającym dodatkowych kwalifikacji. W takim przypadku nauka języka w podstawowym zakresie byłaby uzasadniona.

Pani Elżbieta Wielg zapytała czy omawiany projekt nadal trwa i czy możliwe są ewentualne zgłoszenia.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że na dzisiejszym spotkaniu nie są obecni przedstawiciele Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, a ich nieobecność nie została wcześniej zgłoszona. Nie jest więc w stanie udzielić odpowiedzi czy rekrutacja już się nie zakończyła. Następnie przekazał, iż uważa, że odpowiedź na pytanie, które zadała pani Elżbieta Wielg można uzyskać w perspektywie końca tygodnia, ponieważ jest to istotna informacja. W kolejnej części przekazał, że cały model rozszerzenia wsparcia polegał na wsparciu szkoleniowym dla pracowników socjalnych. Kolejny moduł szkoleniowy został dodany w wyniku sytuacji na Ukrainie, dla osób, które zgłaszają chęć udziału w nim. Przekazał także, że sprawdzona zostanie możliwość zrekrutowania kolejnych osób.

Pani Elżbieta Wielg wyjaśniła, że jej pytanie dotyczyło kwestii, w której pracownicy socjalni nie zgłaszali wcześniej swoich potrzeb szkoleniowych, bo takowych nie mieli w stosunku do oferty, która była przedmiotem wsparcia. Natomiast taka potrzeba rodzi się w sytuacji kiedy jest dodana możliwość nauki języka ukraińskiego, przykładowo ze względu na fakt, że na terenie gminy jest wiele rodzin z Ukrainy. Poinformowała, że została zmobilizowana do zadania takiego pytania przez osoby bezpośrednio zainteresowane. W kolejnej części wyraziła swoje zadowolenie w stosunku do przedstawienia danych z ostatniej tabeli zawartej w prezentacji stanowiącej załącznik nr 3 do protokołu, ponieważ na Grupie do Spraw Efektywności ta kwestia była wiele razy poruszana. Następnie przedstawiła propozycję, aby wyłączyć z omawianej grupy liderów, uzasadniając, że zaniżają oni średnią i przez to wynik jest poniekąd zakłamanym. W kolejnej części podała przykład sytuacji takiego lidera. Następnie przekazała, że istotnym jest aby wspomniani liderzy mogli podzielić się nie tylko wiedzą, ale również narzędziami. Zaznaczyła, że jeśli są oni pracownikami ministerstw, to powinien być sposób na zmobilizowanie ich do tego, aby chcieli się włączyć w lepszą i szybszą weryfikację wniosków o płatność, postrzegając to jako obowiązek wynikający z ich zadań. Podsumowała, że analizując przedstawione liczby dobrą praktyką byłoby wyłączenie tej grupy z badań, ponieważ są pewne sprawy, które opóźniają procesowanie wniosków ale nie z winy leżącej po stronie pracowników.

Pani Aleksandra Dmitruk odniosła się do kwestii wyłączenia liderów informując, że z punktu widzenia średniej w całym Programie PO WER ma to uzasadnienie. Natomiast wskazała, że doskonale widać, w których instytucjach ten czas procesowania jest najkrótszy, a w których najdłuższy. Poinformowała, że Ministerstwo jest w kontakcie z instytucjami i analizuje powody tych opóźnień. W kolejnej części przekazała, że w październiku ma odbyć się spotkanie z instytucjami pośredniczącymi, a następnie spotkanie Grupy Finansowej. Ma to na celu wykazanie pewnych niespójności pomiędzy postępowaniami różnych instytucji i zwrócenie uwagi na pewne praktyki, które być może powinny być unikane. Następnie przyznała, że bardziej miarodajne byłoby pokazanie średniej weryfikacji wniosków z wyłączeniem tych, które są poza możliwością działania instytucji pośredniczącej, co prawdopodobnie zostanie zrealizowane w kolejnym kroku.

Pan Piotr Krasuski odniósł się do poruszanych kwestii informując, że na podstawie posiadanych danych nie ma możliwości wskazania przyczyn występujących różnic. Przy czym wskazał, że w zestawieniu widać pewną tendencję - im mniejsza instytucja pośrednicząca, tym czas analizy jest dłuższy. Zaznaczył, że oznacza to większe obciążenie pracowników względem liczby wniosków, jednak nie ma tutaj uwzględnionych błędów ze strony beneficjentów i wniosków, które są zwracane do poprawy. Przyznał również, że istotna jest tutaj kwestia skomplikowania wniosków, która jest różna w poszczególnych punktach Programu. Następnie poruszył kwestię, która stanowiła problem w NCBiR i dotyczyła obciążenia jednego pracownika zbyt dużą liczbą wniosków, jednocześnie przyznając, że w tej instytucji owe obciążenie było największe. Na koniec przyznał, że nie ma na razie dostępu do bardziej szczegółowych statystyk, ale podejmowana jest współpraca z każdą instytucją, aby ten czas możliwie skracać. Następnie przekazał głos pani Cinzii Masinie.

Pani Cinzia Masina przyznała, że chciałaby się zająć wspomnianym tematem i podkreśliła, że nie była to prosta praca. Poinformowała, że podejmowane są starania ze strony Komisji Europejskiej, aby pokazać wszystkie możliwe instrumenty, które pozwolą zaadaptować się do ekstremalnych potrzeb i kryzysu, który jest obecnie w Europie. Następnie podkreśliła, że jest przekonana, że z tej szansy skorzystało już wiele potrzebujących osób, co jest naprawdę imponujące i ważne. Wyraziła swój zachwyt wobec tego, jak bardzo wiele zrobiła Polska by pomóc Ukrainie oraz tego jak szybko udało się Polsce zaadaptować i odpowiedzieć na tak wielkie wyzwanie zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym. W kolejnych słowach przekazała również gratulacje dla wszelkich podjętych działań, zarówno przez uczelnie jak i inne instytucje. Następnie poprosiła o zabranie głosu przez panią Joannę Charatynowicz.

Pani Joanna Charatynowicz (Komisja Europejska) nawiązała do przedstawionego zestawienia działań, które są realizowane dla społeczności ukraińskiej, jednocześnie przekazując prośbę o udostępnienie danych, nawet w formie artykułu, aby móc promować go na stronach EFS oraz na poziomie Komisji. Podkreśliła, że to co dzieje się w tej chwili w Polsce jest obserwowane przez bardzo wiele osób ze względu na wielką skalę i ogromną liczbę osób, które przybyły do naszego kraju. Na koniec poinformowała, że są to na pewno bardzo interesujące informacje, którymi należy się dzielić.

Piotr Krasuski podziękował za gratulacje i w nawiązaniu do kryzysu na Ukrainie poinformował, że reakcja na tą sytuację była adekwatna do możliwości finansowych Programu. Jednocześnie przyznał, że największy ciężar podczas przeprogramowania Europejskiego Funduszu Społecznego poniosły głównie regionalne programy operacyjne i to regionalnym instytucjom zarządzającym należą się największe gratulacje. Poinformował, że 70% zgromadzonych środków zostało podjętych po stronie regionalnych programów operacyjnych. Następnie przekazał, że zostały wszczęte prace nad opracowaniem zestawu i opisu działań podjętych na rzecz pomocy Ukrainie, który

ukazuje środki pochodzące zarówno z PO WER, a konkretnie regionalnych programów operacyjnych, jak i inne środki np. pochodzące z AMIF. Poinformował, że takie zestawienie powinno zostać przygotowane i udostępnione do wglądu w najbliższych dniach. W kolejnej części wypowiedzi wyraził postulat, w którym przyznał, że Polska niezmiennie potrzebuje nowych środków polityki spójności, które z kolei mogłyby pochodzić z oszczędności budżetowych z lat ubiegłych. Podkreślił, że takie środki byłyby potrzebne nie tylko Polsce, ale również wszystkim krajom, do których napływają uchodźcy. Następnie zapytał czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos, jednak wobec braku zgłoszeń zapowiedział przejście do kolejnego punktu obrad.

2. Podsumowanie I etapu formalnych negocjacji nad programem Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021 – 2027 z Komisją Europejską

Pan Piotr Krasuski przedstawił prezentację dotyczącą podsumowania I etapu formalnych negocjacji Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021 - 2027 (prezentacja stanowi załącznik numer 4 do protokołu). Następnie przekazał głos Komisji Europejskiej.

Pani Cinzia Masina w nawiązaniu do prezentacji Pana Piotra Krasuskiego przyznała, że odbyły się bardzo produktywne konsultacje i latem bieżącego roku negocjowane były różne Programy. Podkreśliła, że podczas negocjacji pojawiły się różnice zdań, ale dialog przebiegał w otwartej i pełnej szacunku atmosferze, natomiast wnioski okazały się bardzo konstruktywne. Poinformowała, że jako Komisja posiadają dokładnie określone kryteria i należy rozpatrywać je na podstawie porozumienia partnerskiego. Zaznaczyła, że sytuacja na świecie jest bardzo dynamiczna i wszystko powinno być odzwierciedlone w europejskim filarze praw społecznych. Poinformowała, że konsultacje powinny odbywać się zarówno na szczeblu dyrektorskim, jak również w innych służbach, po to by wszyscy mieli spójną wiedzę z tym co postanawia Komisja. Zaznaczyła, że stara się, aby wszystkie decyzje były uwzględnione w sposób spójny, biorąc pod uwagę wszystkie państwa członkowskie. Przyznała, że zdaje sobie sprawę z występujących niezgodności, czy linii demarkacyjnych z innymi funduszami. Poinformowała, że bardzo ważną kwestią jest również synergia, w myśl której pewne aspekty powinny wzajemnie się uzupełniać. Jako przykład podała finansowanie infrastruktury, przy jednoczesnym finansowaniu usług tak, aby wszystko mogło być spójne i logiczne. Poinformowała, że gdy członkowie KE wrócą do Belgii, rozpoczną pracę nad pozostałymi do rozstrzygnięcia kwestiami i przedstawią swoje stanowisko w tym zakresie. Następnie przekazała, że wszystkie kwestie bardzo szybko się zmieniają, a sytuacja ewoluuje dlatego jej obraz nie jest ukończony, ale zmienia się na lepsze.

Pan Piotr Krasuski podziękował za wypowiedź i udzielił głosu Panu Sławomirowi Wittkowiczowi.

Pan Sławomir Wittkowicz (Forum Związków Zawodowych) w imieniu Partnerów Społecznych podziękował Komisji Europejskiej i stronie rządowej za przychylenie się do uwzględnienia rozwoju organizacyjnego reprezentatywnych organizacji związkowych i pracodawców. Zaznaczył, iż pokazuje to, że główny filar praw społecznych nie będzie fikcją.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos pani Małgorzacie Lelińskiej.

Pani Małgorzata Lelińska (Konfederacja Lewiatan) rozpoczęła od gratulacji za dobrą współpracę. Podkreśliła, że jest to bardzo budujące, że obie strony negocjacji mówią o procesie w kontekście bardzo konstruktywnej dyskusji. Następnie zapytała o ciąg dalszy prac, czy powoływany będzie Prekomitet dla FERS, a jeśli nie, to kiedy można spodziewać się Komitetu właściwego. Zapytała również o datę ogłoszenia pierwszych konkursów zakładając, że Program ma być zatwierdzony do końca roku. W tym kontekście wyraziła obawę dotyczącą przeglądu okresowego zaplanowanego na 2024 rok. Zaznaczyła, że należy się przyglądać wskaźnikom zanim zostanie ogłoszony Program. Następnie poinformowała, że kwestia praworządności, mocno rzutuje na plan odbudowy i zapytała, czy może mieć wpływ na FERS czy jednak nie powinno się łączyć tych elementów.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że w kwestii powołania Prekomitetu ciężko na ten moment udzielić odpowiedzi, z uwagi na dwa spletające się aktualnie procesy. Jeden z nich związany jest z decyzją implementującą Program, na którą obecnie wszyscy oczekują. Drugi dotyczy zachodzącego powoli procesu wyłaniania do składu nowego komitetu reprezentacji przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego. Podał w wątpliwość sens powoływania Prekomitetu w innym, bądź znacząco mniejszym składzie niż skład Komitetu właściwego, gdyż ostatecznie to Komitet musi zatwierdzić decyzję Prekomitetu. W sytuacji gdyby w Komitecie zasiadały inne osoby niż w Prekomitecie mogłyby się nie zgodzić z podjętymi wcześniej decyzjami. A więc działanie na podstawie decyzji Prekomitetu mogłoby być ryzykowne. Następnie wyraził nadzieję, że prace zostaną przyspieszone gdyż w dniu dzisiejszym spotyka się Zespół do spraw Funduszy i Programów przy Radzie Działalności Pożytku Publicznego i być może zatwierdzi lub zaopiniuje procedury wyłaniania reprezentacji ze strony społeczeństwa obywatelskiego. Przekazał, że jeśli uzyska informacje w tym zakresie, będzie wiadome czy rozpocznie się tworzenie Prekomitetu, czy od razu Komitetu właściwego. W kwestii uruchamiania konkursów poinformował, że z całą pewnością będzie to pierwszy lub drugi kwartał 2023 roku, co skraca czas do przeglądu. Następnie wskazał, że w przyszłości w tym zakresie mogą zostać wprowadzone zmiany legislacyjne, ponieważ nie jest to jedynie polska specyfika, a nowa rzeczywistość po pandemii w 2020 i 2021 roku. Przekazał, że podejmowane są próby, aby jeszcze w tym roku uruchomić lub chociaż zainicjować działania w zakresie opieki nad dziećmi do lat trzech według schematu FNLC. Podkreślił, że trwają prace, aby już od początku roku gminy mogły przygotowywać wnioski

o dofinansowanie, chociażby w wersji uproszczonej. Do tego niewątpliwie niezbędne jest powstanie Prekomitetu lub właściwego Komitetu w podobnym składzie. Następnie potwierdził słowa pani Cinzii Masiny dotyczące dynamicznie podejmowanych działań w zakresie zachodzących procesów. W kwestii praworządności przyznał, że jest ona zawarta w polityce spójności jako warunek horyzontalny, czyli jest powiązana z Kartą Praw Podstawowych. Poinformował, że KPP podlega ocenie ze strony służb Komisji Europejskiej. Przekazał, że w tym zakresie udzielane są wyjaśnienia, przy czym nie dotyczą one jedynie FERS, a wszystkich Programów, z uwagi na to, że jest to warunek horyzontalny. Następnie wyjaśnił, że różnica między KPO, a warunkiem Karty Praw Podstawowych, polega na tym, że w KPO praworządność jest elementem pierwszego kamienia milowego, bez którego nie można przejść do kolejnego etapu. Natomiast w przypadku polityki spójności jest to wspomniany warunek horyzontalny, który musi zostać spełniony w momencie pierwszych płatności Komisji Europejskiej na rzecz państwa członkowskiego. Wskazał przykład sytuacji, w której na gruncie krajowym prawidłowa realizacja działań, czyli przygotowanie pierwszych wniosków o płatność oraz złożenie ich, nie może zostać odpowiednio przepracowane, a środki nie mogą zostać zrefundowane. Wynika to z konieczności spełnienia wszystkich warunków horyzontalnych i właściwych warunków sektorowych analizowanych potem przez Komisję. Następnie udzielił głosu pani Annie Bugalskiej.

Pani Anna Bugalska (Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych) podziękowała za otwartość dotyczącą capacity building dla organizacji pozarządowych jednocześnie wyrażając nadzieję na otwartość ze strony Komisji Europejskiej w kwestii rozszerzenia zapisów Programu. Kolejno wyraziła zadowolenie z faktu, że partnerzy społeczni i przedsiębiorstwa społeczne będą mogły realizować działania na rzecz zrzeszania się. Następnie wygłosiła apel dotyczący wsparcia psychiatrii dziecięcej i dorosłych. Zaznaczyła, że w Polsce temat ten jest aktualnie dużym wyzwaniem i jeżeli FERS wspierałby te kwestie, to przyniosłoby to pozytywne skutki. Zaznaczyła, że zależałoby jej na sytuacji, w której pierwszy i drugi poziom referencyjny byłby komplementarny z trzecim, ponieważ ważnym jest, aby wspólnie funkcjonowały i uzupełniały się wzajemnie. Zaznaczyła, że cel szczegółowy K pozwala na realizację usług społecznych i zdrowotnych, co ułatwiłoby wsparcie kwestii dotyczących poziomów referencyjnych i finansowanie tego obszaru z pieniędzy krajowych. Poinformowała, że są to bardzo ważne środki z punktu widzenia rozwojowego i inwestycyjnego. Podając przykładowe dane, że w Polsce około 600-700 dzieci rocznie podejmuje próby samobójcze, jednocześnie z telefonów zaufania korzystają tysiące osób, natomiast nie wiadomo do ilu nie udało się dotrzeć z pomocą, zaapelowała do Komisji Europejskiej o wsparcie strony rządowej w tym zakresie. Podkreśliła, że to samo dotyczy psychiatrii dorosłych. Następnie zapytała jak będą wspierane Centra Usług Społecznych, czy na poziomie regionalnym, czy też z FERS. Kolejno poruszyła wątek rozdzielania na dwa projektów parasolowych w zakresie włączenia społecznego Ministerstwa Rodziny.

Poprosiła o wyjaśnienie, jakie są argumenty dotyczące bonu rehabilitacyjno-terapeutycznego, który zastąpi pilotaż zindywidualizowanych usług. Następnie wyraziła nadzieję na dostępność różnorodnych narzędzi i instrumentów dopasowanych do różnych grup, ponieważ potrzeby wyboru pomiędzy zindywidualizowanymi usługami, a bonem rehabilitacyjno-terapeutycznym są zgłaszane.

Pan Piotr Krasuski rozpoczął od wątku dotyczącego Centrów Usług Społecznych informując, że w kwestii struktury i demarkacji wsparcia nic nie ulega zmianie. Wyjaśnił, że po stronie krajowej podnoszone są zagadnienia związane z koordynacją tworzenia CUS'ów z know-how, co jest niejako parasolem nad działaniami regionalnych programów. Poinformował, że samo tworzenie i finansowanie usług społecznych pozostało tam, gdzie pierwotnie zakładano, czyli w programach regionalnych. W kolejnej części przekazał, że na poziomie Komisji Europejskiej pojawiły się obawy czym CUS'y mają być i czym się różnią. Poinformował, że te wspomniane obawy zgłaszane były zarówno na poziomie krajowym, jak i na obserwacjach do programów regionalnych. Potwierdził, że w ciągu kilkunastu dni powinno udać się wyjaśnić powyższe wątpliwości na obu poziomach. Poinformował, że dialog w tej kwestii był bardzo konstruktywny i udało się przedstawić cały system różnych możliwości i struktur, które w Polsce w tym obszarze funkcjonują. Zaznaczył jednak, że dopiero po uzyskaniu pozytywnego stanowiska Komisji dowiemy się czy CUS'y będą mogły zostać sfinansowane. W kolejnej części omówiona została kwestia bonu rehabilitacyjno-terapeutycznego, który został zakwestionowany właśnie od strony działań rehabilitacyjno-terapeutycznych. Poinformował, że stanowisko Komisji w obszarze polityki zdrowotnej polega na tym, że kwestie świadczenia zdrowotnego powinny być finansowane ze środków krajowych, a nie ze środków europejskich, bez względu na to czy będą one popytowe czy podażowe. Wyjaśnił, że nie powinno się zastępować szerokich działań budżetowych, czyli środków krajowych, środkami europejskimi, chyba że dotyczy to jakichś szczególnych grup docelowych. Potwierdził, że stanowisko Komisji pojawia się bardzo często tam, gdzie mowa o finansowaniu różnego rodzaju świadczeń leczniczych, czy też świadczeń medycznych. Następnie przekazał głos pani Karolinie Cyran Juraszek.

Pani Karolina Cyran-Juraszek (Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego) rozpoczęła od wątku CUP-owskiego, w którym poprosiła o zadbanie o komplementarność pomiędzy regionami a poziomem krajowym w kontekście CUS'ów. Poinformowała, że na poziomie regionów, podczas tworzenia nowych Centrów Usług Społecznych czy też kontynuacji i rozszerzaniu usług świadczonych przez istniejące CUS-y, trwają liczne dyskusje. Zaznaczyła, że regiony w swoich Programach nie zawsze mają ujęte takie kwestie, podczas gdy z drugiej strony FERS wymaga ich sieciowania, wspierania lub wymieniania know-how. Zwróciła uwagę, że jeśli w regionach nie będzie możliwości tworzenia CUS-ów, nie będzie czego koordynować i nie będzie również możliwości wzajemnego wsparcia, więc jest to istotna kwestia w kontekście regionów. Poinformowała, że niektóre z ww. regionów nie przewidują CUS'ów w budżecie,

argumentując, że ośrodki pomocy społecznej nie wyrażają chęci przekształcenia. Przekazała także, że w jej ocenie warto wspierać i motywować ośrodki do tworzenia CUS'ów międzygminnych, ponieważ daje to szansę do szerszego dotarcia z usługami społecznymi. W kwestii bonów i rehabilitacji skomentowała, że częściowo rozumie stanowisko Komisji w kwestii finansowania przez kraj. Jednocześnie zaznaczyła, że dla CUS'ów usługi rehabilitacyjne są bardzo istotne z punktu widzenia diagnostyki oraz są one dostarczane przez usługodawców, którymi są organizacje pozarządowe. Następnie wyraziła nadzieję na horyzontalne spojrzenie na omawianą sprawę, które pozwoli dostrzec, że omawianych usług ludzie potrzebują.

Pan Piotr Krasuski podziękował za opinię i poinformował, że w kwestii CUS'ów międzygminnych istnieje świadomość, że tego typu działania są potrzebne, jednak nie są postrzegane jako potrzeby adresowane z poziomu krajowego. Przekazał, że CUS'y międzygminne powinny być tworzone, jednocześnie zaznaczając, że powinny zostać wyodrębnione koperty w konkursach, o czym rozmawiał z ekspertami z poziomu regionalnego. Następnie poinformował, że w kwestii wpływów na regiony i władze regionalne zalecano tego typu działania poprzez rekomendacje ministerstwa, zapisy w umowach partnerskich oraz mandaty negocjacyjne. Zaznaczył jednak, że władze regionalne posiadają niezależność w przygotowywaniu własnych programów. Następnie przekazał głos Panu Wojciechowi Drabko.

Pan Wojciech Drabko (Polska Izba Firm Szkoleniowych) przywitał się ze wszystkimi uczestnikami i w pierwszej kolejności zapytał o system włączania do składu Komitetu Monitorującego, zaznaczając, że według jego wiedzy jest to kopia poprzedniego systemu. Następnie zaznaczył, że system wsparcia zmienił się z uwagi na pojawienie się rad sektorowych i ich bardzo istotną rolę dotyczącą ukierunkowania wsparcia w sektorach. Następnie zapytał o to jak wygląda kwestia możliwości włączenia do składu Komitetu Monitorującego przedstawicieli Rad Sektorowych? W dalszej kolejności zadał pytanie odnośnie tego, jaki jest pomysł na kwestię cyklicznego monitoringu cen usług, w szczególności w łączności z programami regionalnymi.

Pan Piotr Krasuski w odpowiedzi na pierwsze pytanie Pana Wojciecha poinformował, że MFiPR jako instytucja zarządzająca programem posiada możliwość ingerencji w skład Komitetu ponad wymóg minimum, który stanowi ustawa oraz wytyczne. Nie przewiduje jednak, mając na względzie operacyjność Komitetu, aby liczba jego członków była zbyt duża. Potwierdził, że przedstawiciele Rad mogliby uczestniczyć w Komitecie w formie obserwatorów wspomagających, chociażby w części posiedzeń. Zaznaczył, że nie ma przewidzianej możliwości stałego członkostwa, również ze względu na utrzymanie proporcji pomiędzy sektorem gospodarczym, publicznym i społecznym, o co prosi sama Komisja. Poinformował, że w tej chwili jest 17 Rad Sektorowych, które w kontekście udziału w Komitecie mogłyby być „dużym graczem” mającym wpływ na wszelkie proporcje we wspomnianym zakresie międzysektorowym. Podsumował, że udział Rad

w formie konsultacji jest możliwy, jednak nie w formie stałego członkostwa. W odniesieniu do kolejnego pytania Pana Wojciecha, w kontekście monitorowania cen zaznaczył, że od strony podaży tych usług, monitorowania cen i zarządzania Bazą Usług Rozwojowych zarządzającym jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. Następnie poprosił o odpowiedź na to pytanie panią Edytę Sznajder.

Pani Edyta Sznajder (Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości) przywitała się, a następnie odpowiedziała, że PARP co do zasady nie planuje dużych zmian w odniesieniu do aktualnych badań i działań, które prowadzone są raz do roku poprzez ewaluację. Dodatkowo podkreśliła, że planowane jest zaszycie w samej Bazie Usług Rozwojowych pewnych mechanizmów, które pozwolą operatorom na sprawdzenie średnich cen, wyciągnięcie mediany w zakresie tego badania, jak również pozwolą samym przedsiębiorcom zobaczyć jaka faktycznie jest średnia, najniższa i najwyższa cena w ramach danego szkolenia.

Pan Piotr Krasuski podziękował za odpowiedź i poinformował, że Komitet Monitorujący FERS czeka pogłębiona dyskusja nad każdą z dzisiaj podejmowanych decyzji. Następnie poinformował o czterdziestominutowym opóźnieniu i zaproponował przerwę do godziny 15:50.

Pan Piotr Krasuski powitał uczestników po przerwie i zachęcił wszystkich do powrotu na salę. Następnie zapowiedział przejście do kolejnego punktu obrad, jednak ze względu na konieczność wcześniejszego opuszczenia spotkania przez niektórych uczestników, poprosił o zmianę kolejności omawianych punktów w agendzie. Następnie przekazał głos pani Annie Nikowskiej.

3. Przyjęcie Rocznego Planu Działania na 2022 rok dla Osi II w zakresie kompetencji Ministerstw Edukacji i Nauki

Pani Anna Nikowska (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) przedstawiła prezentację na temat planu działania na 2022 r. dla Osi II w zakresie kompetencji Ministerstwa Edukacji i Nauki (prezentacja stanowi załącznik numer 5 do protokołu).

Pan Piotr Krasuski podziękował za przedstawienie prezentacji i zaprosił do głosu panią Aleksandrę Wąsik.

Pani Aleksandra Wąsik (Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych) wyraziła swoje zadowolenie wobec tego, że przygotowany został projekt zadań arkuszy egzaminacyjnych do egzaminu ósmoklasisty, jednocześnie zaznaczając, że należy wykonać przed tym inne działania pozwalające na osiągnięcie wskaźnika 18 tysięcy. Następnie przekazała, że obecnie ukraińskie dzieci, które są w oddziałach przygotowawczych nie otrzymują świadectw ich ukończenia, a jedynie zaświadczenie o ukończeniu, co skutkuje brakiem możliwości przystąpienia do egzaminu ośmioklasisty. Jako przykład podaje osoby, które w wieku 15 lub 16 lat, po zakończeniu nauki w oddziałach przygotowawczych, ze względu na brak możliwości otrzymania świadectwa,

ponownie w tych oddziałach muszą się znaleźć. Następnie wygłosiła apel do placówek, aby możliwie jak najlepiej spełniały swoją funkcję oraz o możliwość włączania ukraińskich dzieci do edukacji ogólnej, do czego potrzebne jest wsparcie językowe. W kolejnej części poinformowała, że z własnych środków przeszkolono tysiąc nauczycieli w kursie online, który dotyczył sposobu nauczania języka polskiego. Następnie podkreśliła, jak ważne dla tych dzieci jest wsparcie w szkołach językowych i wsparcie korepetycyjne, tak aby mogły jak najszybciej trafić do klas ogólnych i przystąpić do egzaminu. Zaznaczyła, że zdaje sobie sprawę z braku możliwości finansowych rodziców i podkreśliła, że dlatego tak ważne jest wsparcie Programów lub oszczędności, aby dzieci nie traciły kolejnych lat nauki. W kolejnej części poruszyła kwestię nostryfikacji dyplomów nauczycieli ukraińskich. Zaznaczyła, że dziś jest to koszt około trzech tysięcy i dla nauczycieli z Ukrainy jest on często zbyt wysoki. Wygłosiła kolejny apel z prośbą, aby nostryfikacja tych dyplomów była darmowa dla tej grupy, jednocześnie podkreślając jak bardzo ułatwiłoby im to rozpoczęcie pracy i wsparcie ukraińskich dzieci.

Pan Piotr Krasuski podziękował i poprosił o komentarz Pana Sławomira Wittkowicza.

Pan Sławomir Wittkowicz skomentował kwestię oddziałów przygotowawczych wspominając, że opierają się one na zupełnie innym systemie i trudnym jest, aby do polskich klas zostały wprowadzone dzieci nieznające języka polskiego. Wskazał, iż na matematyce mogłoby to być możliwe ponieważ język wzorów jest poniekąd uniwersalny, ale inne przedmioty mogłyby być problematyczne. Kolejno poinformował, że obecnie większość ukraińskich dzieci i młodzieży funkcjonuje w systemie nauki zdalnej, bez konieczności przystosowania się do polskiego systemu. Zaznaczył jednak, że są dzieci, które musiały się zaadaptować. Następnie potwierdził, że wspomniana przez panią Aleksandrę Wąsik kwestia zaświadczenia jest problemem, jednocześnie zauważając, że z prawnego punktu widzenia nie można wydać świadectwa osobom, które nie spełniły i nie zrealizowały pewnych wymogów uprawniających do promocji do następnej klasy czy ukończenia szkoły. W kolejnej części zapytał czy arkusze egzaminacyjne dla obywateli będą w języku polskim czy ukraińskim. Następnie zaznaczył, że jeśli będą one w języku ukraińskim to należy przygotować odpowiednie środki na przeszkolenie specjalistów odpowiedzialnych za sprawdzanie ich. Zadał również pytanie dotyczące trwałości efektów Euro Skills i poprosił o doprecyzowanie skąd będą finansowane kolejne edycje tego projektu.

Pan Piotr Krasuski podziękował i poinformował, że projekt Euro Skills został zapisany w Programie FERS i finansowanie zostanie zapewnione aż do 2029 roku. Następnie odniósł się do kwestii, o których wspominała pani Aleksandra Wąsik zaznaczając, że w sprawach systemowych prosi o komentarz Ministerstwo Edukacji i Nauki. Ze swojej strony poruszył temat wsparcia, w sprawie którego poparł postulat w zakresie przygotowania nauczycieli językowych, ale także metodycznych do pracy z obcokrajowcami. Zaznaczył, że należy pamiętać, iż osoby z Ukrainy mogą być zarówno

ukraińskojęzyczne jak i rosyjskojęzyczne, wskazując, że ze względu na zupełnie inny alfabet jest to dodatkowa trudność. Poinformował, że takie osoby powinny otrzymywać szereg wsparcia zarówno ze strony nauczycieli, rodziców, szkół, jak również na poziomie włączenia społecznego i integracji. Zaznaczył, że nikt w PO WER czy FERS jako programie krajowym, nie jest w stanie przewidzieć jakiego typu wsparcie będzie mogło zostać udzielone, ponieważ na tym poziomie nie ma odpowiedniej puli środków. Przekazał, że jest taka możliwość oraz zachęta na poziomie programów regionalnych obecnych i przyszłych do przekazania środków, ale wszystko zależy od dostępności wspomnianych środków w poszczególnych regionach. Zaznaczył, że są regiony, które miały znaczące oszczędności i postanowiły przeznaczyć je na wsparcie na rzecz Ukrainy, ale są też takie, które miały już taki stopień kontrakcji, że nie było to możliwe. Podsumował, że z tego wynika nieustannie powtarzany przez stronę polską postulat konieczności angażowania nowych środków o odgórnym przeznaczeniu tylko na ten cel lub względem tej grupy docelowej. Odnośnie kwestii systemowych poprosił o zabranie głosu przedstawiciela Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Pani Agnieszka Sidor (Ministerstwo Edukacji i Nauki) wskazała, że w dużej mierze działania te są finansowane ze środków budżetu państwa, a to co zostało przedstawione to jedynie wycinek. W kwestii klasyfikowania uczniów w oddziałach przygotowawczych, potwierdziła, że nie są oni w stanie przystąpić do egzaminu nie znając języka polskiego na tyle, żeby mogli być klasyfikowani.

Pan Piotr Krasuski przypomniał, że było jeszcze pytanie o to, czy arkusze egzaminacyjne i możliwość zdawania egzaminów będzie po polsku czy po ukraińsku.

Pani Agnieszka Sidor odpowiedziała, że arkusze opracowywane są w języku ukraińskim, a egzaminatorzy są do tego przygotowani.

Pan Piotr Krasuski dodał, że należy mieć świadomość, że pierwszy etap projektu miał miejsce w 2022 roku. Zaznaczył, że na razie na małą skalę, ale prawdopodobnie od marca osoby te będą dołączały do polskiego systemu oświaty w różnych formach. Poinformował, że 2023 rok będzie pierwszym pełnym rokiem szkolnym, o ile sytuacja nie ulegnie jakiejś diametralnej zmianie.

Pani Agnieszka Sidor doprecyzowała, że szacowane liczby osób zdających egzaminy na przyszły rok to jedynie szacunki Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i tak naprawdę nie wiadomo jaka będzie rzeczywista liczba osób.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Grzegorzowi Kubalskiemu.

Pan Grzegorz Kubalski (Związek Powiatów Polskich) potwierdził, że należy pomagać uchodźcom jednak zaznaczył, że w funkcjonowaniu oświaty pojawił się duży chaos. Zaznaczył, że gdy cała sytuacja na Ukrainie się rozpoczęła podane zostały pewne propozycje jednak ostatecznie ministerstwo zdecydowało, że podstawowym zakresem działania będzie włączenie uczniów ukraińskich maksymalnie szeroko w polski system

edukacji, za pomocą klas przygotowawczych. Miały one za zadanie udostępnić odpowiedni poziom kompetencji językowych uczniom z Ukrainy, żeby byli w stanie przejść przez cykl nauczania według Programu polskiego, w języku polskim. Zauważył, że jednak po zakończeniu całego cyku nauczania, który prowadzony jest w języku polskim finansowane będzie przygotowywanie arkuszy w języku ukraińskim. Przedstawił, że poprawnym procesem powinno być przeprowadzenie działania i wprowadzenie uczniów z Ukrainy do polskiego systemu w taki sposób, aby byli oni w stanie aktywnie uczestniczyć w standardowych procedurach nauczania w języku polskim, w konsekwencji czego powinni posiadać kompetencje niezbędne do zdawania poszczególnych egzaminów w języku polskim. Przekazał, że w jego ocenie głównym celem projektu jest wsteczne sfinansowanie wydatków, które już zostały poniesione, w związku z awaryjną sytuacją, jaka była w roku bieżącym. Poprosił o wyjaśnienie jakie jest uzasadnienie konieczności zaistnienia tego typu arkuszy w sytuacji, gdy uczniowie z Ukrainy mają być uczeni według polskiego programu, w języku polskim. Następnie poprosił o wskazanie jaka część tych środków, które są w ramach alokacji przewidziane de facto już została wydana, a jaka dopiero będzie wydana.

Pan Piotr Krasuski poprosił o komentarz Ministerstwo Edukacji i Nauki komentując, że z punktu widzenia formalnego dopuszczona jest możliwość kwalifikowania wydatków od dnia 24 lutego 2022 roku, czyli od dnia rozpoczęcia wojny, więc samo w sobie, wsteczne finansowanie wydatków już poniesionych jest możliwe.

Pani Agnieszka Sidor poinformowała, że nikt nie ukrywa, że działania, o których mowa już zostały przeprowadzone i wynika to z samej treści fiszki. Poinformowała, że kwoty te zostały podane w fiszce z podziałem na lata, a więc nie jest to nic, co ktoś próbowałby ukryć. Następnie nawiązała do prośby o zidentyfikowanie działań prowadzonych przez Ministerstwo na rzecz wsparcia edukacji w tej wyjątkowej sytuacji napływu dzieci ukraińskich. Poinformowała, że z danych na koniec czerwca wynika, że 190 tysięcy dzieci przystąpiło do polskiego systemu edukacji. Jednocześnie PESEL dostało ponad pół miliona ukraińskich dzieci, co oznacza, że prawdopodobnie większość z nich uczestniczy w ukraińskim systemie edukacji w trybie zdalnym. Zaznaczyła, że część z tych dzieci prawdopodobnie po zakończeniu wojny wróci na Ukrainę i tam będzie kontynuować edukację.

Pan Piotr Krasuski dodał, że jeśli chodzi o proporcję wydatków, które zostały przypisane do 2022 roku, to jest 750 tysięcy na 2 miliony 250 tysięcy, czyli półtora miliona złotych będzie wydatkowane w 2023, czyli to są koszty, które jeszcze nie zostały poniesione. Następnie przekazał głos pani Annie Bugalskiej.

Pani Anna Bugalska poinformowała, że w jej opinii najważniejsze jest dobro dzieci. Zauważyła, że jedne z nich będą mogły zdawać egzamin po polsku, ponieważ dobrze dostosowały się do systemu, a inne, pomimo że nie dały rady tego zrobić nie mogą

zostać wyeliminowane. Podkreśliła, że zamierza wzmacniać w tej kwestii Ministerstwo Edukacji.

Pan Piotr Krasuski podziękował.

Pani Agnieszka Sidor podziękowała.

Pan Piotr Krasuski podziękował i przekazał głos panu Wittkowiczowi.

Pan Sławomir Wittkowicz zaznaczył, że w 2022 roku egzaminy już się odbyły i arkusze były wyłącznie w języku polskim. Poprosił o wyjaśnienie czy nie jest w błędzie zaznaczając, że otrzymuje sprzeczne informacje z wielu stron, pomimo, że od początku było mówione, że nie podążamy w kierunku polonizacji tej grupy uchodźców. Potwierdził, że zdecydowana większość uczniów uczy się w systemie ukraińskiej nauki zdalnej, a więc znajduje się całkowicie poza polskim systemem. Zauważył, że nikt nie wie jak długo ukraińskie rodziny zostaną jeszcze w Polsce i jaka będzie ich przyszłość również w nawiązaniu do stosunku do systemu edukacji. Następnie poprosił o doprecyzowanie w jakim języku arkusze były i będą drukowane.

Pani Agnieszka Sidor obiecała, że postara się przekazać szczegółowe dane z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej dotyczące konkretnej liczby uczniów.

Pan Piotr Krasuski uzupełnił, że na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej dostępne są już arkusze z zadaniami. Poinformował, że w języku ukraińskim dostępne są: matematyka, biologia, chemia, fizyka, geografia oraz historia. Zaznaczył, że są one dla ośmioletniej szkoły podstawowej oraz dla gimnazjum. Dodał, że dla gimnazjum nie będą już w użyciu i aktualne będą te dla ośmioletniej szkoły podstawowej i dla liceów, gdy zostaną opracowane. Poinformował, że są one w języku ukraińskim i zdający mogą wybrać czy chcą zdawać w języku polskim, ukraińskim bądź w obu językach. Następnie przekazał głos pani Małgorzacie Lelińskiej.

Pani Małgorzata Lelińska potwierdziła, że ma świadomość, iż projekt ten ma zapewnić drożność w systemie edukacji oraz, że jest to działanie na rzecz tych osób, które bez egzaminu ósmoklasisty oraz egzaminu maturalnego nie mogą kontynuować nauki w szkole średniej, a następnie w szkole wyższej pozostając tym samym w zawieszeniu. Zaznaczyła, że nie skupiałaby się na języku, ponieważ jeśli uczeń nie będzie gotowy, aby podjąć dalszą naukę to ten egzamin nie będzie w stanie mu pomóc. Zauważyła, że prowadzone w Polsce działania dla edukacji w Ukrainie nie mają żadnego znaczenia, ponieważ nie odnosimy się do systemu ukraińskiego, tylko budujemy to na ramach, które funkcjonują w Polsce. Poinformowała, że w jej opinii możliwość wyboru języka to bardzo pozytywne działanie. W kwestii drugiego projektu zauważyła, że jest to bardzo duża szansa na wypromowanie kształcenia, szczególnie w branżach, w których Polska jest silna i brała udział w zawodach światowych i Euro Skills. Następnie przekazała gratulacje, że zostały podjęte próby organizacji tego konkursu w Polsce przekazując jednocześnie

apel, aby maksymalnie wykorzystać to jako szansę budowania różnych koalicji wokół danej branży i poszukiwać możliwości potencjalnej promocji i transferu do edukacji kwestii rynkowej.

Pan Piotr Krasuski podziękował i przekazał głos pani Agnieszce Sidor.

Pani Agnieszka Sidor poinformowała, że otrzymała odpowiedź z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i w języku ukraińskim egzamin zdawało 6150 osób. W tym roku arkusze egzaminacyjne w języku ukraińskim były przygotowane dla wszystkich przedmiotów.

Pan Piotr Krasuski dopytał jakiego etapu nauki to dotyczy.

Pani Agnieszka Sidor poinformowała, że dane te dotyczą egzaminu ośmioklasisty ponieważ maturę zdawało niewiele osób.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że pani Lelińskiej chodzi o osoby, które dzisiaj są albo na zasadzie wsparcia przygotowawczego albo kontynuują edukację w ukraińskim systemie zdalnie. Zaznaczył, że jeżeli chcemy te osoby przyjąć do polskiego systemu, to jest to możliwe na progu danego etapu edukacyjnego. Potwierdzeniem tego jest tożsamy zakres zadań do rozwiązania, co dla uczniów polskojęzycznych bądź dla osób, które na tyle znają język polski, że mogą przystąpić do egzaminu po polsku. Potwierdził, że istnieje alternatywa, podkreślił jednocześnie nawiązując do danych przekazanych przez panią Annę Nikowską, że mówimy o 6 tysiącach dzieci. Poinformował, że w ubiegłym roku było to 18 tysięcy dzieci, natomiast w systemie znajduje się ponad 190 tysięcy dzieci, więc mowa jest o mniej więcej 10% dzieci zdających egzamin w języku ukraińskim. W dalszej kolejności udzielił głosu pani Agacie Zarzyckiej.

Pani Agata Zarzycka (KRASP) poprosiła o wyjaśnienie dlaczego nie został użyty wskaźnik, który w Programie został zmieniony i występuje w działaniach trzeciej osi i jest to wspólny wskaźnik dla działań ukraińskich. Zaznaczyła, że wskaźnik produktu i rezultatu są równe i przyznała, że to nietypowo jak na projekt.

Pani Anna Nikowska poinformowała, że jeśli chodzi o wskaźniki to wykorzystany został wskaźnik dotyczący środków, które są przeznaczone na wsparcie osób uciekających z Ukrainy, natomiast nie zdecydowano się na wskaźnik odnoszący do konkretnych osób, ponieważ arkusze są już drukowane. Wyjaśniła, że każda osoba nie będzie identyfikowana z imienia i nazwiska ponieważ wymagałoby to zebrania danych, zgód od rodziców, a w konsekwencji wymagałoby stworzenia nowego systemu.

Pan Piotr Krasuski podziękował i przekazał głos pani Joannie Charytonowicz.

Pani Joanna Charatynowicz podziękowała kolegom z zespołu za uczestnictwo w warsztatach oraz za to, że uwzględniono przekazane uwagi w temacie Euro Skills. Wyraziła zadowolenie, że uda się sfinansować tę inicjatywę, jednocześnie wyrażając niezadowolenie w kwestii sposobu komunikowania na temat Euro Skills. Poinformowała, że miała okazję słuchać podcastu w Dzienniku Gazety Prawnej, gdzie wysoko postawiony

przedstawiciel Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji przez 20 minut mówił o Euro Skills 23 w Gdańsku, wspomniał o zewnętrznym sponsorze, który finansuje staże, ale nie wspomniał już o finansowaniu z Europejskiego Funduszu Społecznego. Następnie ponowiła swój apel o wzmocnienie działań komunikacyjnych w tym obszarze, w szczególności jeśli chodzi o głównego beneficjenta.

Pan Piotr Krasuski w odniesieniu do poprzedniej wypowiedzi zaznaczył, że rygor działań oznaczania oraz właściwej informacji i promocji nie tylko materiałów drukowanych, ale również materiałów audiowizualnych, czy wizualnych jest obowiązkiem beneficjenta i za niedopełnienie tego obowiązku jest taryfikator korekt finansowych.

Pani Anna Nikowska wyraziła nadzieję, że już niedługo nie będzie problemów z komunikacją.

Pan Piotr Krasuski zaproponował przejście do głosowania nad uchwałą, jednocześnie informując, że będzie to pierwsze głosowanie w dniu dzisiejszym, następnie przeprowadził instruktaż głosowania. Poinformował, że z powodu zmiany agendy spotkania wynik głosowania ma charakter warunkowy, ponieważ jeżeli w następnym punkcie agendy głosowanie, czy zmiany w Programie nie uzyskałyby pozytywnej decyzji, to tym samym ta uchwała straci rację bytu. Następnie poinformował o zakończeniu głosowania, oraz że osiągnięto quorum w postaci 20 uczestników. W kolejnej części przekazał, że w głosowaniu wzięły udział 33 osoby, czyli jest ono ważne. W wyniku głosowania 27 osób zagłosowało za, jedna osoba przeciw i 5 wstrzymało się od głosu, tym samym uchwała numer 383 została podjęta i dwa projekty, pod warunkiem zmiany Programu, również zostały przyjęte. Następnie poinformował o przejściu do kolejnego punktu obrad i poprosił panią Małgorzatę Mikę o zaprezentowanie.

4. Zakres zmian planowanych w Programie – działania na rzecz Ukrainy oraz zmiany w zakresie realokacji/ wskaźników

Pani Małgorzata Mika przedstawiła prezentację na temat zmian w Programie PO WER (prezentacja stanowi numer 6 do protokołu).

Pan Piotr Krasuski podziękował za wygłoszenie prezentacji i otworzył dyskusję udzielając głosu pani Małgorzacie Lelińskiej.

Pani Małgorzata Lelińska zapytała czy w związku ze zmianami w Programie planowane są jeszcze nowe projekty lub konkursy oraz czy rzutują one na projekty, które są już realizowane, a także czy coś jeszcze jest planowane w związku z wdrażaniem tego, nad czym dzisiaj dyskutują.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że oprócz fiszek, które są przewidziane do zatwierdzenia w dniu jutrzejszym, będą jeszcze projekty Ministerstwa Zdrowia, które zawarte były w prezentacji. Doprecyzował, że chodzi o projekt związany z cyfryzacją, który nie dotyczy bezpośrednio zmian w Programie i może być realizowany w oparciu

o obecnie istniejące zapisy Programu. Poinformował również, że śledzony jest stan wdrażania, oszczędności, nadkontraktacja oraz kurs euro, który wpływa zasadniczo na przestrzeń finansową na kolejne działania. Zaznaczył, że na dzień dzisiejszy tymi zmianami spinane są alokacje, a tymi jutrzejszymi nadkontraktacje.

Pani Małgorzata Lelińska dopytała czy jeśli powstaną nowe działania to czy będą one pozakonkursowe, czy nie jest to jeszcze wiadome.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że będą to prawdopodobnie działania pozakonkursowe ze względu na zbyt krótki czas, który pozostał na uruchomienie. Czas trwania konkursu to co najmniej pół roku od ogłoszenia do rozstrzygnięcia, a projekty powinny być zamykane, a następnie rozliczane jesienią przyszłego roku. Zaznaczył jednak, że przez cały ten czas dopuszczona zostaje możliwość, aby beneficjenci konkursowi wnioskowali o rozszerzenie istniejących projektów o komponent wychodzący naprzeciw sytuacji ukraińskiej, do czego sam zachęca. Jako przykład wskazał aneksowanie umów w NCBiR, gdzie rozszerzane są programy rozwojowe uczelni o wsparcie dla studentów z Ukrainy oraz dla kadry akademickiej z Ukrainy.

Pani Agata Zarzycka zapytała o wskaźnik wspólny, który jej zdaniem brzmi niefortunnie, ponieważ nakłada na uczelnie obowiązek weryfikowania czy ochrona czasowa została udzielona. Zaznaczyła, że jest to nowość, o której nie było mowy w momencie zachęcania uczelni do składania projektów dotyczących obywateli Ukrainy. Zauważyła, że wymieniane były wtedy dwa wskaźniki, spośród których jeden dotyczył liczby imigrantów, osób obcego pochodzenia i mniejszości objętych wsparciem w Programie. Z kolei teraz jest mowa o liczbie osób, którym udzielono czasowej ochrony, objętych wsparciem w Programie. W kolejnej części wyraziła wątpliwość, czy na pewno jest to dobrze doprecyzowane. Dopytała jaka jest definicja, w jaki sposób uczelnie mają uczestniczyć w projekcie oraz jak należy przekonywać rektorów, którzy nastawieni są negatywnie. Określiła, że jest to wątpliwość definicyjna, kto udziela ochrony obywatelom Ukrainy i czy na pewno jest to dobrze sformułowane. Zauważyła możliwe rozbieżności we wskaźnikach zmian w trzeciej osi. Następnie zapytała czy te zmiany będą jednakowo rozliczane i jaki jest tego obraz. W kolejnej części poprosiła o doprecyzowanie, kto dokładnie jest grupą docelową wsparcia, ponieważ na stronie Komisji znajduje się informacja, że są to osoby które w wyniku wojny opuściły teren Ukrainy w dniu 24 lutego lub później. Poprosiła o uściślenie czy jest to liczone łącznie z dniem 24 lutego czy nie, ponieważ w programach trzeciej osi informacje są niejednoznaczne. Następnie wyraziła zaniepokojenie w kontekście kolejnej zmiany, jeżeli chodzi o trzecią oś i działania proukraińskie. Przedstawiła, że w tym momencie dopiero doprecyzowuje się to, że jednak osoby, które mogą być objęte wsparciem, musiały wjechać przez granicę ukraińską. Zaznaczyła, że uczelnie dopiero rozpoczynają swoje działania, ponieważ dużą niepewnością było dla nich to, kto będzie kwalifikował się do uzyskania statusu studenta. Zaznaczyła, że co innego jest w projektach związanych z trzecią misją, gdzie są niestandardowi odbiorcy

szkolnictwa wyższego, podkreślając, że tam sytuacja wygląda lepiej. Zauważyła, że do tej pory ze 190 milionów zł, które były przeznaczone na opisane działania, wydano 34, więc są jeszcze środki na kolejne projekty.

Pan Piotr Krasuski wytłumaczył, że zapisy wskaźnika wspólnego wynikają, jak sama nazwa wskazuje, z tego, że jest on ustalony w liście wskaźników w pakiecie legislacyjnym, który Komisja Europejska zaproponowała po wydarzeniach w Ukrainie, czyli odpowiednio w pakietach CARE i CARE 2. Przypomniął, że miały one miejsce kolejno na początku marca i w kwietniu. W kolejnej części doprecyzował wspomnianą niespójność dat, informując, że chodzi o osoby, które w dniu 24 lutego oraz po 24 lutego, czyli od dnia rozpoczęcia wojny przekroczyły granicę. W kwestii retrospektywności potwierdził, że tak jak wcześniej rozmawiano o tym w projekcie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, te zmiany mają charakter retrospektywny. Zapewnił, że starano się na bieżąco informować o wszystkich zmianach, kiedy rozpoczynały się prace i nie można było dłużej ich wstrzymywać. Wspomniął, że legislacja ta pojawiła się później, ale w gruncie rzeczy nie jest zaskakująca. Następnie poinformował, że to nie uczelnia udziela ochrony tymczasowej, ale państwa członkowskie Unii Europejskiej. Zauważył, że po raz pierwszy od 20 lat została uruchomiona Dyrektywa o ochronie tymczasowej. Następnie wyjaśnił, że Rada Europejska wydała zgodę państwom członkowskim, aby te, z pominięciem standardowych procedur azylowych, mogły udzielić ochrony tymczasowej na okres 12 miesięcy z możliwością przedłużenia, wszystkim osobom, które przekraczają granicę Ukrainy. Jednocześnie doprecyzował, że osoby przekraczające granicę z Ukrainą to nie tylko Ukraińcy, ale też obywatele państw trzecich, którzy znajdowali się na terytorium tego kraju w momencie rozpoczęcia wojny. Poinformował, że ochrona ta, jest równoznaczna z ochroną międzynarodową i procedurami azylowymi, tylko w stopniu uproszczonym. Zaznaczył, że nie ma znaczenia, czy ktoś przekroczył granicę ukraińsko-polską, ukraińsko-słowacką, ukraińsko-rumuńską, czy węgierską. Każdy członek Unii Europejskiej i każde państwo członkowskie może udzielić takiej ochrony tymczasowej. Wyjaśnił, że osoba nią objęta ma prawo do przemieszczania się, podejmowania zatrudnienia i wszystkie prawa wynikające z legislacji krajowych, oczywiście w zgodności z dyrektywą. Następnie wyjaśnił jak zweryfikować status takich osób, wskazując, że musi zostać wydane zaświadczenie z urzędu gminy, z bazy PESEL, w którym zakodowane jest, że osoba jest objęta ochroną tymczasową. Zaznaczył, że PESEL jest odpowiednim na to dowodem. Następnie poinformował, że nie jest już możliwe opieranie się wyłącznie na oświadczeniach, które były honorowane w pierwszym okresie, gdy nie było innych dokumentów, a system był budowany. W kolejnej części poinformował, że doświadczenia audytowe ETO czy samej Komisji Europejskiej pokazują jednak, że system musi opierać się na zaświadczeniach. Następnie podał przykład osoby, która przystąpiła do projektu, w marcu, kiedy nie było PESEL i ustawy o ochronie tymczasowej w Polsce. W tym przypadku, musi ona dostarczyć zaświadczenie, natomiast jest kwalifikowalna wstecznie, nawet jeżeli to zaświadczenie będzie wystawione z datą

późniejszą niż przystąpienie do projektu. Następnie zapytał czy przedstawiciele NCBiR chcieliby coś dodać w tej sprawie i poinformował, że te zasady są stałe już od kilku miesięcy i były wiadome mniej więcej w maju lub czerwcu. Przekazał także, że w momencie podpisywania przez uczelnie aneksów są one świadome powyżej przedstawionych faktów. Następnie przypomniał, że na początku wszystko działo się na bieżąco i reakcje były podejmowane retrospektywnie. Zapytał czy są jakieś inne głosy w tej sprawie i przekazał głos Komisji.

Pani Cinzia Masina poinformowała, że nie ma komentarza jeśli chodzi o treść, ale zaznaczyła, że muszą zostać jeszcze przeprowadzone konsultacje dotyczące usług. Następnie ostrzegła, że wszystko wciąż się toczy i mogą pojawiać się sugestie dotyczące wskaźników i wstępnych wersji dokumentów, a co za tym idzie mogą być potrzebne pewne zmiany, choć nie natury fundamentalnej.

Pan Piotr Krasuski poinformował, że rozpoczyna się proces akceptacji Programu przez Komisję Europejską, pomimo że jest on prowadzony w procedurze uproszczonej, wynikającej z rozporządzenia CARE. Następnie przekazał, że możliwe są zmiany w procesie interserwis. Zapewnił, że o wszystkich zmianach będzie informował na bieżąco. W dalszej kolejności poprosił o legitymację do prowadzenia negocjacji jako instytucja zarządzająca po to, żeby uzyskać akceptację. Wyraził nadzieję, że uda się wypracować warunki bardzo zbliżone do tych dzisiaj proponowanych. Następnie zaproponował przejście do głosowania. W dalszej kolejności przedstawił wyniki głosowania, zgodnie z którymi za były 32 osoby, jedna przeciw i nikt nie wstrzymał się od głosu, tym samym uchwała zatwierdzająca zmiany w Programie Wiedza Edukacja Rozwój została przyjęta. Na koniec poinformował, że była to ostatnia część posiedzenia na dziś i pożegnał uczestników.

II dzień posiedzenia – środa, 14 września 2022 roku

5. Ewaluacja wsparcia doradztwa zawodowego w obszarze oświaty - wnioski i rekomendacje z badania

Pan Piotr Krasuski przywitał wszystkich w drugim dniu trzydziestego piątego Posiedzenia Komitetu. Podziękował za punktualne przybycie i poinformował o wcześniejszym rozpoczęciu Posiedzenia. Następnie w kolejnej części wypowiedzi zapowiedział punkty porządku obrad dotyczące prezentacji wyników badań ewaluacyjnych. Jako pierwszą zapowiedział ewaluację wsparcia doradztwa zawodowego w obszarze oświaty. Poprosił o zajęcie głosu ewaluatorów, Pana Piotra Fuchs i Pana Piotra Stronkowskiego.

Pan Piotr Fuchs (Smart Research) podziękował za oddanie głosu i poinformował, że na zamówienie Ministerstwa Edukacji i Nauki została przeprowadzona ewaluacja wsparcia

doradztwa zawodowego w obszarze oświaty. Następnie przeszedł do omówienia prezentacji w tym temacie (prezentacja stanowi załącznik numer 7 do protokołu).

Pan Piotr Stronkowski (Smart Research) podziękował swojemu poprzednikowi za wygłoszoną prezentację i przyznał, że można zauważyć zdecydowany postęp w temacie skali doradztwa. Uznał, że sytuacja się poprawiła jeśli chodzi o dostęp do doradztwa i PO WER miał duży wkład w osiągnięcie tych wyników. Wskazał także obszary, które wymagają dalszego doskonalenia i wzmocnienia, wśród których wymienił niedostateczne zasoby finansowe. Wskazał na określony w rozporządzeniu wymiar czasu pracy doradców zawodowych, a równocześnie szereg zadań, które muszą realizować. Podkreślił również fakt, że doradcy zawodowi są zatrudnieni w wielu szkołach jako osoby dochodzące lub na krótki wymiar czasu pracy, określony w rozporządzeniu czy przepisach prawa. W związku z tym nie mają wystarczającego czasu by realizować inne zajęcia towarzyszące doradztwu zawodowemu, takie jak organizowanie spotkań z pracodawcami i z rodzicami, przygotowywanie wewnątrzszkolnych systemów doradztwa zawodowego, wdrażanie innych nauczycieli w tego typu działania. Podsumował, że problemem jest brak czasu i zasobów. Jednocześnie podano przykłady pozytywne, które zaobserwowano w trakcie badania, takie jak sytuacja, w której nauczyciele zatrudnieni na cały lub pół etatu mogli w pełni zaangażować się w realizację wszystkich zadań. Podkreślono, że tego modelu nie da się wprowadzić we wszystkich szkołach z uwagi na możliwości finansowe ale jednocześnie zaobserwowano, że doradztwo to nie tylko godziny doradztwa zawodowego prowadzone w szkołach. Ograniczenie liczby godzin powoduje mnóstwo utrudnień organizacyjnych. Podkreślił jednocześnie, że określenie w przepisach prawa liczby godzin doradztwa spowodowało, że jego skala rośnie i wskazał na przedstawionym w prezentacji wykresie na odsetek szkół, które realizują większą liczbę godzin doradztwa zawodowego niż wynika to z przepisów prawa. Odsetek jest dość wysoki co pokazuje, że jest grupa szkół, które poważnie podchodzą do doradztwa zawodowego. Podkreślił, że ponad połowa szkół, które realizują minimalny wymiar czasu doradztwa zawodowego uważa, że liczba ta jest zbyt mała, by zrealizować wszystkie cele edukacyjne. Uznał, że to pole do dyskusji. Następnie w wypowiedzi podkreślił, że w badaniu koncentrowano się na osiągnięciu efektów PO WER'a, nie oceniano efektów tego doradztwa w kontekście trafności wyborów kierunków kształcenia przez uczniów. Jako metodę dodatkową przeprowadzono badanie na panelu 200 absolwentów, którzy zakończyli edukację w 2021 r., w różnych typach szkół. Wynika z tego, że około połowa tych uczniów w ogóle nie pamięta czy miała doradztwo w szkole, połowa oceniła doradztwo w sposób umiarkowany, a jedna czwarta z oceniających doradztwo w sposób umiarkowany stwierdziła, że zajęcia były interesujące. Dwie trzecie uczniów stwierdziło, że powinno być więcej godzin doradztwa zawodowego. Podkreślił, że badania pokazały, że brakuje doradztwa indywidualnego, z uwagi na to, że aktualnie odbywa się ono w grupach, natomiast są uczniowie, którzy nie chcą mówić na forum o swoich wątpliwościach czy problemach. I tu, jak wskazał, znowu

pojawia się problem godzin. Podkreślił, że przeprowadzone badanie było elementem jedynie dodatkowym i należy go pogłębić. Podkreślił, że doradztwo powinno być finansowane głównie ze środków krajowych, natomiast uważa, że w programach europejskich lub regionalnych warto dołożyć środki do działań związanych z doradztwem takich jak doradztwo indywidualne, czy współpraca z rodzicami. Podkreślił, że ten wątek nie jest dopracowany z pracodawcami, z instytucjami rynku pracy oraz rynkiem pracy. Przywołał słowa Pana Piotra Fuchs, który powiedział, że doradcy zawodowi wysoko oceniają dostępne w tematyce materiały. Stwierdził, że sytuacja na rynku szybko się zmienia, a co za tym idzie, również praktyki stosowane z firmami. Powstają nowe zawody i oczekiwania ze strony firm. Wpływ na te zmiany miała także pandemia i powinno to być na bieżąco odzwierciedlane w materiałach dla doradców zawodowych. Podkreślił, że sami doradcy wskazują, jako pierwszą potrzebę nowe rozwiązania, nowe propozycje i sposoby działania. Jako problem doradcy wskazują poczucie trudności w dotarciu do uczniów. Jako ułatwienie wskazują scenariusze zajęć, propozycje pracy z uczniami. Dużym powodzeniem cieszą się programy i materiały multimedialne oraz programy komputerowe. Wszystko powinno być krótkie i dopasowane do użytkowników. Jak zauważył, mniejszy nacisk powinien być położony na materiały czysto zawodoznawcze, a w większym stopniu należy skupiać się na materiałach o charakterze ogólnodoradczym. Powołując się na wypowiedź Pana Piotra Fuchs, wskazał, że podniósł się poziom kwalifikacji doradców, ale kompetencje nadal są niewystarczające. Podkreślił, że bywa tak, że te funkcje pełnią osoby przypadkowe lub takie, które doradztwo realizują w wielu szkołach. Widać tu potrzebę inwestowania w rozwój kompetencji, bo jak stwierdził, prowadzenie dobrej jakości doradztwa zawodowego wymaga specyficznych kompetencji z pogranicza kompetencji trenerskich, umiejętności prowadzenia warsztatów i dotarcia do uczniów. Wskazał, że największym problematycznym obszarem jest współpraca z rodzicami. Podsumował, że na podstawie przeprowadzonej ewaluacji też nie jest możliwe wskazanie, co należy w tym obszarze zrobić. Badania wskazują raczej na potrzebę poszukiwania dobrych praktyk i rozwiązań, jak do tych rodziców dotrzeć i włączać ich w procesy doradcze. Kolejno podkreślił kwestię stereotypów ze względu na płeć. Przytoczył przeprowadzone badania wskazując, że wynika z nich, że z jednej strony w materiałach ta kwestia jest w relatywnie małym stopniu poruszona, a z drugiej, że podział na zawody damskie i męskie bardzo mocno wpływa na wybory edukacyjne uczniów i czasami obniża efektywność dopasowania wyborów zawodowych do uczniów. Podkreślił, że w materiałach warto przełamywać te stereotypy, by uczniowie wybierali zawody, które ich interesują, a nie te zgodne ze stereotypami ze względu na płeć. Podsumował, że to najważniejsze wnioski.

Pan Piotr Krasuski podziękował i wyraził swoje zadowolenie z przedstawionej prezentacji. Następnie otworzył dyskusję i przekazał głos Panu Sławomirowi Wittkowiczowi.

Pan Sławomir Wittkowicz przedstawił trzy uwagi. Pierwsza uwaga dotyczyła wniosku, że nie do końca zrealizowano przygotowanie i udostępnienie multimedialnych zasobów. Następnie padły z jego strony dwa pytania. Pierwsze dotyczyło przygotowanych zestawów, informacji edukacyjno-zawodowych dotyczących 115 zawodów. Zaznaczył, że zgodnie z jego wiedzą jest ich 256, a następnie poprosił Ministerstwo o wskazanie, na jakim etapie są pozostałe. Poprosił również o wyjaśnienie, co dzieje się z drugą edycją konkursu, który miał zakończyć się w 2021 r. Podkreślił, że nie może znaleźć informacji na ten temat na zintegrowanej platformie dlatego zwrócił się z prośbą o wyjaśnienie oraz informacje czy są wątpliwości co do jakości materiałów powodujące wydłużenie procesu. Kolejną kwestią, którą poruszył Pan Sławomir jest sprawność organizacyjna zajęć dla uczniów, a dokładnie to w jaki sposób te zajęcia prowadzić w poszczególnych typach szkół. Problem, na który wskazał to koncentracja na zajęciach grupowych. Przywołał w tym miejscu rozmowy z dyrektorami i doradcami, z których wynika, że zajęcia grupowe powinny być prowadzone na początku, a następnie powinny mieć charakter zindywidualizowany z uwagi na dzisiejszą ścieżkę kariery zawodowej. Podkreślił, że funkcjonowałoby to bardziej efektywnie.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos pani Agnieszce Sidor

Pani Agnieszka Sidor odniosła się do kwestii materiałów multimedialnych, informując, że ta kwestia podzielona została na dwa konkursy. Produkty z pierwszego konkursu są już zintegrowane na platformie edukacyjnej i to firma VCC opracowywała te 115 materiałów zawodoznawczych, o których mówił pan Wittkowicz. Następnie poinformowała, że wykonawcą w drugim konkursie była firma Gromar, ale z uwagi na pandemię nie było możliwości, aby beneficjent mógł nakręcić filmy w firmach. W związku z tym pandemia opóźniła wszystkie działania, jednak są one w toku. Poinformowała, że wystąpiono do Instytucji Zarządzającej o wydłużenie okresu realizacji projektu pozakonkursowego ORE, który odbiera materiały multimedialne od firmy Gromar. Przekazała, że planują, aby wszystkie materiały znalazły się na platformie i zaznaczyła, że zamieszczane są tam już kompletne produkty, które mają spełnione standardy – również WCAG2.1.

Pan Piotr Krasuski podziękował i przekazał głos pani Małgorzacie Lelińskiej.

Pani Małgorzata Lelińska uznała, że podstawowe problemy są poza zasięgiem EFS i dotyczą małej liczby doradców i małej ilości czasu w ramach realizacji doradztwa w szkołach. Dodała, że rekomendowane działania typu przeszkolenie, czy przygotowanie materiałów nieco niwelują problem, jednak ten podstawowy jest nadal do rozwiązania. Uznała, że można poprawić sytuację, ale nie będzie ona dużo lepsza, jeśli doradców nie będzie więcej i nie będą mieli więcej czasu i swobody działania w ramach szkoły, chociażby w zakresie doradztwa indywidualnego. Kolejny komentarz dotyczył użycia w prezentacji zwrotu „zawody typowo męskie”. Uczuliła w nim, że samo słowo „typowo” w tym kontekście jest uznawane jako stereotyp i powinno zostać wykreślone. Wyjaśniła,

że poprawnie byłoby ująć to zagadnienie jako „zawody stereotypowo męskie” lub zawody, w których występuje dominacja mężczyzn.

Pan Piotr Krasuski podziękował, uznał uwagę za słuszną. Kolejno oddał głos pani Karolinie Cyran-Juraszek.

Pani Karolina Cyran-Juraszek przywitała się i skierowała pytanie do badaczy o kwestie różnic między małymi a dużymi miastami w funkcjonowaniu doradztwa w danych placówkach. Zapytała także czy doradcy się sieciują i czy prowadzi się działania skierowane na wzmacnianie wymiany ich doświadczeń.

Pan Piotr Fuchs udzielił odpowiedzi wskazując brak różnic w badaniu ilościowym między miastem a wsią, a także między poszczególnymi regionami. Natomiast wskazał różnice w badaniach jakościowych. Odpowiedział także, że ma miejsce sieciowanie formalne na poziomie powiatów, jak i funkcjonuje mnóstwo sieci nieformalnych, z których doradcy czerpią materiały.

Pan Piotr Stronkowski zaznaczył, że jest to obszar, który należałoby wzmocnić i pomagać w rozwinięciu tych sieci. Podkreślił, że jeśli chodzi o różnice między miejscowościami to z badań jakościowych wynika, że w dużych miastach, jak Warszawa, jest widoczne zaangażowanie rodziców w zawody wybierane przez uczniów, czego nie widać w małych miastach. Podkreślił, że tego typu różnice widać w badaniach jakościowych i ilościowych. Nawiązał także do komentarza pani Małgorzaty Lelińskiej odnośnie EFS i tego co w kontekście doradztwa reguluje oraz tego co znajduje się poza jego zasięgiem, jednocześnie podkreślając, że EFS może wspomóc kwestię doradztwa. Podkreślił, że EFS jest mądrze zaangażowany ze wsparcia reform, także na poziomie polityki publicznej i właściwe jest jego wykorzystanie w tym celu. Zaznaczył, że materiały przygotowywane dla doradców są potrzebne i są najtańszą metodą poprawy jakości doradztwa. Wskazał tu na filmy i scenariusze, a w szczególności te drugie pokazujące jak rozmawiać o preferencjach. Zarekomendował zaktualizowanie materiałów dla doradców. Wskazał również, że EFS dokłada środki w zakresie szkolnictwa zawodowego, gdzie pojawia się doradztwo, a zawodowi doradcy mają godziny wynikające z rozporządzenia i dodatkowe godziny z projektu, dzięki czemu realizują doradztwo indywidualne w zakresie kilku dodatkowych godzin. Podkreślił także, że wie, że środków może nie wystarczyć z uwagi na liczbę szkół i potrzeb. Pan Piotr podkreślił, że nie mają dobrych dowodów na temat efektów doradztwa, lecz spóźnioną hipotezę, że doradztwo jest potrzebne i działa.

Pan Piotr Krasuski oddał głos pani Aleksandrze Wąsik.

Pani Aleksandra Wąsik podziękowała i przeszła do zadawania pytań w kwestii współpracy doradców z psychologami i pedagogami szkolnymi. Podkreśliła, że te osoby mają wiedzę o uczniach i taka współpraca byłaby wartością dodaną dla uczniów i doradców. Następnie zapytała, czy jest taka współpraca i jak wygląda.

Pan Piotr Stronkowski odpowiedział, że nie było takiego pytania w ankiecie, natomiast przyznał, że zarówno psychologowie jak i pedagodzy szkolni często realizują zadania doradztwa zawodowego. Dodał, że w dużej mierze zależy to od tego, jak to doradztwo funkcjonuje w danej placówce i kto realizuje ten program. Podkreśli, że tematy doradztwa powinny być konturowane również na lekcjach innych przedmiotów jak np. przedsiębiorczość i to jest kwestia organizacji szkoły w zakresie tych zadań. Natomiast żeby to było możliwe, doradca powinien mieć czas, żeby spotykać się z nauczycielami i dyrektorami placówek. Badania jakościowe pokazują, że czasu jest mało i doradcy wykorzystują te kilka godzin na zadania, które nie są związane z tematyką doradztwa zawodowego, bo przykładowo pełnią też inne funkcje w szkole.

Pan Piotr Krasuski oddał głos Panu Sławomirowi Wittkowiczowi.

Pan Sławomir Wittkowicz stwierdził, że efektywność doradztwa jest powiązana z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy. Przytoczył podany wcześniej przykład warszawskiego liceum i szkoły branżowej. Porównując atrakcyjność tych regionów wskazał na większe możliwości w Warszawie, czego świadomi są uczniowie i rodzice. Wskazał, że może być nawet 6 razy więcej godzin zajęć i co prawda efektywność nie musi wzrosnąć, ale za to może wzrosnąć świadomość, co uznał za wartość dodaną. Zakłada, że w nowej perspektywie poza szczeblem krajowym problemem zajmą się też regiony, co pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie środków i wspomocze polityki publiczne.

Pan Piotr Stronkowski przyznał, że jest to zaznaczone również w kontekście regionów. Podkreślił, że efektywność doradztwa jest tematem do dyskusji, a cele określone są w ustawie. Jako cel wskazał świadomy wybór edukacyjny przez ucznia oraz rozpoznanie przez nauczyciela jego predyspozycji na etapie indywidualnym. Podkreślił, że cel doradztwa zawodowego to poczucie ucznia, co chce robić w życiu zawodowym, a nie sytuacja na rynku pracy.

Pan Piotr Fuchs podkreślił, że jest świadomy, że doradztwo zawodowe nie rozwiąże wszystkich problemów rynku pracy, bo jest wiele innych czynników mających wpływ na wybory edukacyjne.

Pan Piotr Krasuski zaprosił do dyskusji Komisję Europejską.

Pani Cinzia Masina zabrała głos. Zgodziła się, że jest potrzeba kontynuowania tego typu działań i w umowie partnerstwa jest to jeden z podstawowych obszarów uznanych za priorytetowe w programach krajowych i regionalnych. Potwierdziła, że doradztwo trzeba dopasować do realiów miejscowych i że będą prowadzone działania na wszystkich szczeblach edukacji. Zaproponowała, aby pani Sylwia Wójcik zajęła się rozpowszechnianiem wyników tych badań. Wskazała także, że dobrze byłoby zorganizować wymianę dobrych praktyk szkolnych z Ośrodkiem Rozwoju i Edukacji. Kolejną kwestią, na którą wskazała jest aktualizacja materiałów na temat dynamiki rynku

pracy i dyskryminacji ze względu na płeć i pochodzenie geograficzne. Powróciła do omawianej w poprzednim dniu strategii CARE związanej z opieką. Tu wskazała, że 90% opiekunów zawodowych to kobiety i trzeba mieć tego świadomość i aktualizować materiały. Następnie podkreśliła, że obowiązkowa liczba godzin doradztwa zawodowego jest zbyt mała. Zapytała, czy są plany by tę liczbę zwiększyć. Zaproponowała by to szkoły zobowiązały się do zatrudnienia zawodowych doradców. Podkreśliła, że należy szkolić ludzi i przedstawić nową wersję Programu.

Pani Małgorzata Mika podziękowała za uwagę i komentarze i oddała głos przedstawicielowi Ministerstwa Edukacji.

Pan Piotr Bartosiak (Ministerstwo Edukacji i Nauki) podziękował za wszystkie głosy i odniósł się do komentarzy. Uznał, że zbyt mało wyraźnie wybrzmiał z ich strony ogromny wpływ EFS na doradztwo zawodowe. Podkreśli dużą różnicę między tym, co było przed interwencją, a tym co jest obecnie. Wskazał, że kiedyś doradztwo zawodowe w szkole istniało, ale nie było materiałów czy programów, dlatego nie było wiadome, kto je wykonywał, ile godzin trwało i kiedy było prowadzone. Podkreślił, że sytuacja, jaką mamy dziś jest zupełnie inna. Poinformował o niewspomnianej w prezentacji liczbie etatów przywołując wypowiedź pani Lelińskiej, że dzięki tej inwestycji znacznie wzrosło zatrudnienie doradców zawodowych w szkołach w porównaniu z wcześniejszymi projektami, w tym głównym, który wypracował całe założenia do zmiany w doradztwie zawodowym. Przypomnił, że był to projekt, który skupiał wszystkie zainteresowane strony, łącznie z partnerami społecznymi. Zaznaczył, że wsparcie w zakresie EFS zaczęło się od wypracowania tego, jaki program i jakie treści doradztwa zawodowego powinny być realizowane na każdym etapie edukacyjnym. Dodał, że wzrost zatrudnionych doradców zaobserwowano w badaniach w okresie przejściowym, kiedy można było oddać te zadania w zakresie doradztwa zawodowego innemu nauczycielowi bez kwalifikacji. Od bieżącego roku szkolnego okres przejściowy się skończył i od tego momentu zakres doradztwa zawodowego mogą wykonywać jedynie osoby z kwalifikacjami doradcy zawodowego. Jako kolejną kwestię wskazał zaangażowanie rodziców. Przytoczył, że w założeniach do tych przypisów uwzględniono, że w każdym roku szkolnym szkoła przygotowuje program realizacji doradztwa zawodowego, którego elementem jest zaangażowanie rodziców w realizację doradztwa zawodowego. Podkreślił, że wskazana w ewaluacji konieczność pokazania dobrych praktyk znalazła się w wytycznych do interwencji w nowej perspektywie finansowej na poziomie regionalnym i tam została zgłoszona prośba o większe zaangażowanie rodziców w działania doradcze. Wspomniał także o omawianej kwestii sieciowania, które miało miejsce w projektach regionalnych i ma być kontynuowane. Następnie poruszył tematykę dodatkowych zadań w Krajowym Planie Odbudowy zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym, gdzie przewidziano koordynację działań w zakresie kształcenia zawodowego i uczenia się przez całe życie. Dodał, że tam jednym z obowiązkowych zadań ma być koordynacja doradztwa zawodowego w regionie. Podsumował, że to komplementarne i spójne

działania na kolejne lata, które mają szansę wpłynąć na poprawę stanu realizacji doradztwa zawodowego.

Pan Piotr Krasuski poprosił o krótką wypowiedź wskazując, że czas przewidziany na tę część posiedzenia się skończył.

Pani Agnieszka Sidor odniosła się do uwag Komisji Europejskiej odnośnie przekazania raportu do regionów. Poinformowała, że raport został przekazany do regionów i zostały zebrane pierwsze uwagi. Odnośnie potrzeby realizacji szkoleń zaznaczyła, że są one cały czas kontynuowane i z uwagi na to projekty jeszcze trwają.

Pan Piotr Krasuski podziękował i poinformował o przejściu do kolejnej prezentacji dotyczącej wyników badań wskaźników rezultatu długoterminowego w obszarze rynku pracy w pierwszej osi priorytetowej PO WER, którą przedstawi Pan Paweł Penszko.

6. Wyniki badania ewaluacyjnego dotyczącego wyliczenia wartości wskaźników rezultatu długoterminowego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych.

Pan Paweł Penszko (Evalu Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością) przedstawił prezentację na temat badania ewaluacyjnego dotyczącego wyliczenia wartości wskaźników rezultatu długoterminowego w ramach EFS oraz YEI (prezentacja stanowi załącznik numer 8 do protokołu).

Pani Małgorzata Mika podziękowała i zaprosiła do przedstawiania uwag, komentarzy odnośnie prezentacji.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos pani Małgorzacie Lelińskiej.

Pani Małgorzata Lelińska podziękowała za wygłoszenie prezentacji. Odniosła się na wstępie do wątku związanego z zakładaniem działalności gospodarczej i poparła wnioski, że wsparcie powinno być rozproszone w mniejszym stopniu i na podobnych zasadach. Jako przykład podała moment ukończenia 30 roku życia i kwestii dostępu do programów. Apelowała, by w nowych działaniach przed założeniem działalności uważnie dobierać osoby, które mają do owego założenia działalności predyspozycje. Podała przykład z egzaminu z kursów dotyczących przedsiębiorczości, który zawierał pytanie o numer jednej z kolumn z książki przychodów i rozchodów podkreślając, że pytanie to nie przyda się w praktyce prowadzenia firm. Zasugerowała, że odpowiednia weryfikacja mogłaby odbywać się w inny sposób. Podała tu rozwiązanie branżowej symulacji, którą można wykorzystać do sprawdzenia się w wirtualnym prowadzeniu firmy. Zaapelowała, by wykorzystać takie rozwiązanie zamiast testów z pytaniami, które nie są istotne przy prowadzeniu firm.

Pan Piotr Krasuski przekazał, że kwestia segmentacji względem różnych grup docelowych zwłaszcza pod kątem wieku i cezury 30 lat, kończy się z okresem programowania w nowej perspektywie. Dodał, że wszystkie działania odnośnie rynku

pracy będą realizowane na poziomie regionalnym, również te dotyczące aktywizacji poprzez zakładanie własnej działalności, więc rekomendacje, które z tego badania płyną będą kierowane do regionalnych instytucji zarządzających. Podkreślił, że trwa przebudowa architektury wsparcia w tym zakresie, z uwzględnieniem efektywności różnych działań. Jako przykład wskazał kwestie związane z zakładaniem działalności przez osoby będące w relatywnie dobrej sytuacji na rynku pracy. Tłumacząc dalej wyjaśnił, że poszukując zatrudnienia nie będą one już finansowane w schemacie dotacyjnym, tylko w schemacie pożyczkowym, jako instrument finansowy. To będzie jedyny element, który pozostanie na poziomie krajowym. Podkreślił świadomość problemów wynikających z tej segmentacji.

Pani Elżbieta Wielg nawiązując do wypowiedzi pani Małgorzaty Lelińskiej na temat symulacji przytoczyła prowadzoną kiedyś poza EFS grę w przedsiębiorstwo w ramach szkolenia. Podsumowała, że każda grupa biorąca udział w grze podejmowała inne decyzje przez co niektórzy odkrywali w sobie talent do zarządzania, co było dla nich samym zdziwieniem. Zasugerowała, że jeśli w przyszłości będzie organizowane wsparcie dla przedsiębiorców to powinno ono dawać im śmiałość działania w rzeczywistych sytuacjach np. z człowiekiem, wówczas ludzie odkrywają w sobie talenty, jak podsumowała. Podkreśliła, że oprócz wirtualnych symulacji ważną częścią są praktyczne, zespołowe spotkania, które otwierają ludzi, przez co nabierają oni pewności i dają im to motywację do działania w przyszłości.

Pani Cinzia Masina podziękowała za prezentację i powtórzyła, że zwraca się z prośbą o rozpowszechnienie wyników również wśród instytucji zarządzających w regionach. Podkreśliła, że w tym kontekście nie ma dedykowanego funduszu, ponieważ jest on połączony z Europejskim Funduszem Społecznym Plus i zaznaczyła, że regionalne instytucje mogą otrzymać na ten cel pewną kwotę. Zaznaczyła, że zależy to od potrzeb ludzi młodych. W dalszym etapie wypowiedzi wskazała, że Polska znajduje się poniżej średniej w Europie, jeśli chodzi o potrzeby ludzi młodych. Jednakże w niektórych regionach poziom potrzeb jest znaczący, a kwoty i wskaźniki są negocjowane z regionami. Potwierdziła, że zwykle przeznaczają one znaczące środki na te cele, bo jest to dla nich ważne. Podkreśliła dużą wagę przekazywanych informacji, ponieważ dają one doświadczenie, na podstawie którego można budować dalszą pracę. Następnie przeszła do tematu aktywnego rynku pracy i polityki z tym związanej. Podkreśliła, że w ciągu 10 lat Programu należy spełnić te wymagania, dlatego polityki rynku powinny być monitorowane. Podkreśliła, że potrzebne są wyniki, które wskażą potrzebę poprawy. Podsumowała, że ważna jest lepsza selekcja przyszłych przedsiębiorców i bardziej zindywidualizowana forma wsparcia, dopasowana do profilu danej osoby. Zachęciła, by wyniki przekazywać dalej w regionach.

Pan Piotr Krasuski podziękował za prezentację i dyskusję i ogłosił przerwę. Po przerwie zaprosił do kontynuacji Posiedzenia. Jak kolejny punkt wskazał plan działania dla

Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Poprosił o zabranie głosu panią Małgorzatę Mikę.

7. Przyjęcie Roczego Planu Działania na 2022 rok dla Osi III w zakresie kompetencji Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Pani Małgorzata Mika przedstawiła prezentację na temat planu działania na 2022 r. dla Osi III w zakresie kompetencji NCBiR (prezentacja stanowi załącznik numer 9 do protokołu).

Pan Piotr Krasuski otworzył dyskusję na temat wygłoszonej prezentacji.

Pani Agata Zarzycka przedstawiła się i podziękowała za otwartość na wprowadzenie licznych uwag uczelni po warsztatach. Przedstawiła jednocześnie swoją opinię na temat fiszki wskazując, iż ma wrażenie, że fiszka nierównomiernie się rozkłada i mimo wprowadzonych uwag nadal zawiera fragmenty wymagające ponownego przemyślenia. Nie mają one bowiem oparcia w danych, a jednocześnie istnieje konieczność, aby uczelnie zagłosowały na ten projekt. Wskazała na fakt, że opieranie założeń projektu tylko o studentów i ich zainteresowania, podczas gdy są oni elementem systemu, jest wątpliwe. Dodała, że w zadaniach dodatkowych pojawiły się już elementy uzupełniające tym niemniej nadal istnieje wątpliwość co do zasadności budowania modelu w oparciu tylko o jedną grupę składającą się na szkolnictwo wyższe. Poinformowała, że wśród podniesionych uwag znalazł się apel by część projektu wykorzystać na badania, gdyż ma wrażenie, że uczelnie robią wiele w kierunku zindywidualizowanych ścieżek kształcenia i wprowadzenia innowacyjnych rozwiązań. Wskazała na badania, które zidentyfikują bariery i przeszkody oraz wskażą czynniki wspierające. Wskazała, że w projektach europejskich i różnych inicjatywach jest wiele materiału do analizy, także analizy pogłębionej z przedstawicielami uczelni mającymi doświadczenie we wdrażaniu opisanych form, co pozwoli zidentyfikować ww. kwestie. Wyraziła zaniepokojenie zapisami uzależniającymi powodzenie projektu od zainteresowania studentów, co jest nierównoważne w stosunku do rangi projektu. Postawiła pytanie co się stanie przy braku zainteresowania studentów. Jednocześnie podzieliła się swoimi odczuciami odnośnie projektu wskazując, że uczelnie nie są de facto partnerem, a jedynie wypożyczalnią studentów. Wskazała na niejasność co do grupy objętej wskaźnikiem trzecio-misyjnym, tj. jak ta grupa miałaby funkcjonować w projekcie, w sytuacji gdy trzecia misja jest skierowana do niestandardowych odbiorców szkolnictwa wyższego. Zapytała, czy osoby, które posiadają maturę po edukacji domowej będą traktowane jako grupa studentów uczelni, czy też będą grupą niezwiązaną z uczelnią. Jeśli będą grupą niezwiązaną, to w jaki sposób mogą brać udział w inicjatywach przeznaczonych dla uczelni. Jeśli natomiast będą studentami, to będą w systemie i wskaźnik ich nie będzie dotyczył.

Pan Piotr Krasuski podziękował i poinformował, że będzie zbierał kolejne uwagi. Zauważył dwa kolejne głosy i udzielił głosu Panu Bogdanowi Bieńkowi.

Pan Bogdan Bieniek (Związek Miast Polskich) przedstawił się i wskazał, że popiera głos przedstawiony przez jego przedmówczynię. Poinformował, że jest gotowy by głosować przeciw fiszce. Miał wiele wątpliwości dotyczących tego, czy zapisy fiszki pozwolą na osiągnięcie postawionych celów, czyli innowacyjnej uczelni.

Pan Piotr Krasuski udzielił głosu pani Annie Rogowskiej.

Pani Anna Rogowska (Fundacja na rzecz Młodych Naukowców) przedstawiła się i wskazała, że cel projektu to opracowanie nowoczesnego, modelowego, skalowalnego rozwiązania systemowego do zastosowania w procesie kształcenia na poziomie wyższym. Dodała, że to ambitny cel i jednocześnie podkreśliła, że to zadanie pilotażowe. W wypowiedzi założyła, że na realizację projektu przeznaczony jest rok. Poinformowała, że zarówno czas, jak i skala projektu pozwolą na skierowanie pilotażu do piętnastu studentów, czyli średnio do pięciu osób z każdego roku studiów. Jednocześnie wskazała, że pozwoli to budować doświadczenie, ale podkreśliła też, że jest to pilotaż, więc skutkiem realizacji projektu może nie być doskonały model, a doświadczenie do zbudowania modelu. Dodała, że jest to pierwszy etap działań, które będą w przyszłości kontynuowane. Zapytała, czy jeśli zapadnie pozytywna decyzja dotycząca tego projektu to można przyjąć, że moduł, który powstanie, nie będzie wiązany z np. możliwością pozyskiwania przez uczelnię w kolejnej perspektywie finansowania z projektów, co byłoby zbyt wczesne i ryzykowne. Uzasadniała pytanie tym, że rozwiązania, które proponuje NCBiR mają być docelowo skierowane do wszystkich studentów, gdyż celem jest wdrożenie nowego podejścia do kształcenia. Wskazała, że popiera prace nad nowymi modelami jednak obawia się zbyt wczesnych wniosków na obecnym etapie. Przywołała słowa pani Agaty Zarzyckiej i podkreśliła, że warto poświęcić więcej energii na początkowym etapie, ponieważ powstający model będzie konsultowany z uczelniami. Ponownie zaznaczyła, że warto poświęcić więcej czasu przy tworzeniu modelu, by uniknąć sytuacji, w której model okaże się nie taki jak oczekiwano, w tym, że nie będzie skalowany dla różnych typów uczelni. Zaznaczyła, że taki efekt spowoduje dużą krytykę i w konsekwencji zmarnowanie szansy. Proponowała, by więcej energii poświęcić na zebranie dobrego materiału do wypracowania modelu, a nie na konsultacje. Wspomniała, że Ministerstwo Edukacji i Nauki i NCBiR prowadziły działania nakierowane na wiązanie kształcenia z gospodarką i potrzebami rynku w ramach projektów takich jak Szkoła Orłów, czy Najlepsi z Najlepszych. Wskazała, że podobne projekty prowadziły uczelnie i była to Trzecia Misja, czy dodatkowe działania w programach rozwojowych, co pozwoliło zebrać sporo doświadczeń. Dlatego warto owe doświadczenia wykorzystać, przepracować i przedyskutować z uczelniami. Jednocześnie nie odrzuciła nowego pilotażu. Podkreśliła obawy, by konstrukcja projektu nie była nazbyt ambitna i nie prowadziła do gotowego modelu, gdyż określony w projekcie czas na to nie pozwoli. Informowała, że ma jeszcze uwagi techniczne, jednak nie są one do zgłoszenia na tym etapie rozmowy. Na koniec stwierdziła, że należy dać szansę projektowi i że trzyma za niego kciuki, ale jednocześnie ponowiła uwagę by nie wyciągać z projektu zbyt daleko idących wniosków.

Pan Piotr Krasuski podziękował i rozpoczął prezentowanie stanowiska Instytucji Zarządzającej. Przypomniął, że za chwilę kończy się obecna perspektywa i rozpoczyna kolejna. Przywołał rozmowy z Komisją dotyczące obszaru szkolnictwa wyższego, które wskazują na zmianę sposobu finansowania oraz fakt, że kończy się finansowanie uczelni przy pomocy dużych programów instytucjonalnych. Zgodnie z nowymi wymogami EFS Plus i linią orzeczniczą Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia punkt ciężkości przenosi się z instytucji jako organizatora kształcenia na odbiorcę oraz jego potrzeby i indywidualne możliwości. Przedmiotowy projekt ma być pomostem pomiędzy sposobem finansowania kończącym się w nowej perspektywie a finansowaniem w perspektywie przyszłej. Stwierdził, że zmiany nadejdą niezależnie od przeprowadzenia bądź nie omawianego projektu. Podkreślił, że nowy projekt FERS w dużej mierze będzie skoncentrowany na indywidualnych potrzebach, problemach i trudnych sytuacjach jak przedwcześnie opuszczenie uczelni przed zakończeniem studiów oraz studentach ze specjalnymi potrzebami, natomiast mniejszy nacisk będzie położony na „masowe kształcenie”, czy też masowe programy rozwoju uczelni. Dopuścił możliwość ponownego przejrzenia szczegółowych zapisów fiszki wraz z NCBiR, jednocześnie podkreślił, że konieczna jest diagnoza stanu wyjścia przed zaadresowaniem problemu zdefiniowanego przez NCBiR i Ministerstwo Edukacji Narodowej. Wyraził sprzeciw wobec zredukowania projektu do działań badawczych, ponieważ nie realizuje on badań, które nie mają kontynuacji wdrożeniowej. Wyraził opinię, że diagnoza na poziomie makro jest jasna. Odniósł się do uwag o zbyt dużej koncentracji na studentach, a zbyt małej na instytucji uczelni i innych aspektach dydaktyki, przypominając o zmianie punktu ciężkości. Jednocześnie stwierdził, że nie ma przeciwwskazań do innych działań, jak podwyższanie kompetencji kadr uczelni, ale zgodnie z potrzebami, możliwościami i zainteresowaniami studentów. Mówił, że nowy model nie zostanie bezpośrednio przeniesiony w 2023 roku do FERS, ale jest to test nowego podejścia i jego konsekwencji. Przytoczył oczekiwania Komisji, by radykalnie ograniczyć finansowanie instytucji na rzecz osób w systemie w najtrudniejszej sytuacji. Przedstawione propozycje to kompromis postulatów obu stron. Poprosił panią Dyrektor NCiBR o odniesienie się do wskaźnika.

Pani Anna Marciniak (NCBiR) podziękowała za uwagi oraz za wyjaśnienia. Podkreśliła, że wypowiedź pani Anny Rogowskiej dotyczyła kluczowej kwestii czyli, że jest to „pilotaż pilotażu”. Stwierdziła, że będzie on oparty o analizę wdrażania procesu PO WER i innych działań kierowanych do uczelni oraz innych form wsparcia, a także widocznych problemów, z którymi borykają się uczelnie podczas procesów wdrażania, jak i ich trwałością. Wyraziła potrzebę dyskusji z uczelniami na temat analizy działań i wyników badań ewaluacyjnych. Przywołała potrzebę takiej dyskusji z uczelniami, silnie wyrażoną podczas warsztatów, jednocześnie podkreśliła uwzględnienie tej potrzeby w fiszce. Poinformowała, że projekt będzie szeroko i na bieżąco konsultowany na różnych etapach ze wszystkimi uczelniami, nie tylko z jedną partnerską. Wyraziła nadzieję, że procesy wypracowane i skonsultowane w pilotażu pozwolą nanieść zmiany w FERS. Pozwoli to

na wypracowanie bazy oraz w mniejszej skali, wypracowanie zasad, które znajdą zastosowanie w FERS, by szeroko je przetestować z różnymi uczelniami o różnej specyfice merytorycznej. Także z uczelniami publicznymi i niepublicznymi z szerszą grupą studentów. Wskazała, że aktualne programy nie są nakierowane na studentów, jednak nowe wskaźniki są obligatoryjne i dlatego studenci we wspomnianych wskaźnikach się pojawiają. Udział studentów w badaniu jest dobrowolny. Przywołała wypowiedź pani Agaty Zarzyckiej o ryzyku braku chęci udziału w badaniu. Stwierdziła, że nie zakłada takiej sytuacji, ponieważ uczelnie już zgłaszają chęć udziału w Programie jako partner, więc założyła, że studenci również są zainteresowani. Uważa również, że studenci z grupy docelowej, spoza edukacji formalnej, będą studentami uczelni partnerskiej. W przypadku braku takich osób, wraz z uczelnią przedyskutuje jak je uwzględnić w Programie i zderzyć ze sobą dwa typy studentów z różnym doświadczeniem wcześniejszej edukacji. Przyjęła założenie, że to będą ostatecznie studenci uczelni, więc być może ten wskaźnik jest zbędny i może zostać tylko wskaźnik dotyczący studentów, a nie trzeciej misji uczelni.

Pan Piotr Krasuski podziękował i oddał głos przedstawicielce Komisji Europejskiej, pani Cinzii Masinie.

Pani Cinzia Masina wyraziła wątpliwości dotyczące projektu. Pomimo wniosków, które zostały wzięte pod uwagę wciąż ma wątpliwości wynikające z bardzo krótkiego czasu na realizację oraz kwestii skali. Uważa, że grupa piętnastu studentów jest zbyt mała. Zaznaczyła, że rozumie, że jest to pilotaż większego projektu, jednak to też budzi wątpliwości. Kolejna wątpliwość to koszty, które w przeliczeniu wynoszą czterdzieści tysięcy euro na studenta, co każe zastanowić się czy rzeczywiście warto uruchamiać projekt. Dalsze wątpliwości dotyczą wpływu wypracowanego modelu i przyjęte założenie pracy indywidualnej nauczyciela ze studentem. Zastanawiała się czy projekt ma potencjał żeby następnie można było go przekształcić w rozwiązanie o charakterze bardziej systemowym. Stwierdziła, że wszystkie te wątpliwości plus satysfakcja studenta jako miernik powodzenia projektu, stanowią długą listę wątpliwości. Zastanawiała się, czy lepszym rozwiązaniem nie byłoby skupienie się nad projektem i przeniesieniem go na kolejny okres.

Pan Piotr Krasuski podziękował za uwagi i stwierdził, że nie odbiera ich jako zaporowe. Wyraził opinie, że projekt mieści się w ramach Programu i nie narusza kwestii kwalifikowalności. Przekazał opinię Policy Ownera, czyli Ministerstwa i NCBiR, że projekt jest potrzebny. Zaproponował by w głosowaniu każdy przedstawił opinię dotyczącą projektu. Dodał, że mowa jest o projekcie koncepcyjnym i fiszce, którą można na tym etapie modyfikować bez naruszenia kryteriów wyboru. Dodał, że projekty koncepcyjne mają to do siebie, że kosztują więcej niż projekty czysto wdrożeniowe. Stwierdził, że koszt jest wyższy, jednak w porównaniu do innych projektów nie w sposób znaczący. Wyższy koszt wynika z wypracowywania koncepcji rozwiązania i narzędzi. Tłumaczył, że

pewne akcenty w projekcie można modyfikować przed zatwierdzeniem i zaprosił zainteresowane osoby do kontaktu z NCBiR. Dopytał, czy występuje konieczność zmian w fiszce w związku z wątpliwościami w kwestiach ocennych. Wyraził swoją otwartość na zmiany, jak i zauważył potwierdzenie możliwości zmian wyrażone przez panią Dyrektora NCBiR. Udzielił głos pani Małgorzacie Lelińskiej.

Małgorzata Lelińska wyraziła poparcie pod wypowiedzią pani Anny Rogowskiej, jednocześnie oczekując dodatkowych potwierdzeń, że model ten będzie stanowił prototyp, a nie ostateczny wzór do wdrożenia w FERS. Uznała to za jedyną wątpliwość. Poparła także rozpoczęcie prac w tym zakresie już teraz, czyli wykonanie pierwszego kroku jako prototypu i jednocześnie zapewnienie, że to nie jest koniec prac nad modelowaniem tego rozwiązania, bo jak uznała w trakcie realizacji pojawią się nowe wyzwania, których nie uwzględniono wcześniej w diagnozie, a które warto mieć gotowe na kolejne etapy. Przeszła kolejno do budżetu. Doceniła, że NCBiR przepracował go na warsztatach. Założyła, że skoro był dwa razy większy, to został on dokładnie przemyślany.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos pani Annie Marciniak.

Pani Anna Marciniak podziękowała i przekazała, że ewaluacja na potrzeby opracowania tego modelu opiera się w tej chwili na satysfakcji samych studentów. Przyznała, że jest to niewystarczające i wskazała, że powinno się mierzyć poziom uzyskanych kompetencji dzięki tej interwencji, ponieważ to jest punkt wyjścia. Wskazała, że jest to problem zidentyfikowany w opisie założeń projektu i przedstawiony model projektu ma go zaadresować. Dodała, że mierzenie sukcesu modelu poprzez satysfakcję samych studentów jest niewystarczające. Podkreśliła, że mowa nie tylko o satysfakcji, ale też o kompetencji.

Pan Piotr Krasuski na koniec potwierdził, że projekt jest pomostem do nowego okresu programowania, nie wytworzy gotowego rozwiązania, bo nawet kilka lat to za mało na zmianę podejścia. Wskazał, że użycie określenia prototyp nie jest dla niego dobre i nazwał to przetestowaniem narzędzi finansowania szkolnictwa wyższego w większym stopniu skoncentrowanego na studentach jako odbiorcach i uczestnikach usług edukacyjnych, niż na samych instytucjach, które tych usług mają dostarczać. Zgodził się z tezą, że szkoda roku po to, aby ponownie poruszyć do tematu w 2023 czy w 2024 r. Dodał, że przewidziano w drugim etapie, że kadra akademicka musi zapoznać się z tym modelem i przygotować się do jego wdrożenia. Następnie zaproponował przejście do podjęcia uchwały. Podsumował, że w głosowaniu wzięły udział 33 osoby, czyli głosowanie jest ważne. 21 głosów oddano za, 3 przeciw i 9 wstrzymujących się. Poinformował, że więc fiszka została zatwierdzona przez Komitet. Wezwał, jako Instytucja Zarządzająca do ponownego obejrzenia zapisów fiszki i o zmianę ich w takim zakresie, w jakim nie narusza to istoty projektu. Stwierdził, że należy dodać sformułowania i akcenty, których zabrakło w fiszce, a pojawiały się na spotkaniu i wówczas zostanie

zatwierdzona zmiana planu działania. Podziękował i zapowiedział przejście do ostatniego punktu agendy.

8. Przyjęcie Roczego Planu Działania na 2022 rok oraz zmiana Roczego Planu Działania na 2021 rok dla Osi VII z zakresie kompetencji Ministerstwa Zdrowia.

Pani Małgorzata Mika przedstawiła dwie prezentacje na temat planu działania na 2021 r. i 2022 r. dla Osi VII w zakresie kompetencji Ministerstwa Zdrowia (prezentacje stanowią załączniki numer 10 i 11 do protokołu).

Pan Piotr Krasuski podziękował i otworzył dyskusję oddając głos pani Elżbiecie Wielg.

Pani Elżbieta Wielg wyraziła potrzebę upewnienia się w kwestii dotyczącej zatrudnienia pracowników ukraińskich, a konkretnie czy będą oni wykonywali zadanie polegające na upowszechnianiu Programu profilaktycznego i to będzie ich głównym zadaniem oraz czy będą wykonywać również inne zadania, które są nałożone na pracowników tej instytucji. Zaznaczyła, że chodzi tu głównie o kompetencje, które wymagają dłuższego przygotowania.

Pan Piotr Krasuski zaprosił do zadawania pytań i komentowania.

Pani Anna Marciniak zapytała czy wśród 181 osób zatrudnionych z Ukrainy nie mogliby znajdować się trenerzy wewnętrzni, co umożliwiłoby zmniejszenie budżetu na szkolenia, który teraz wynosi 5 tysięcy na szkolenie pracowników tych stacji. Uznała to za tańsze rozwiązanie.

Pan Piotr Krasuski podziękował i oddał głos pani Annie Bugalskiej.

Pani Anna Bugalska zadała pytanie do wcześniejszego projektu, a mianowicie, dlaczego partnerstwo zostało wykluczone?

Pan Piotr Krasuski podsumował trzy zabrane głosy i oddał głos pani Małgorzacie Iwanickiej-Michałowicz.

Pani Małgorzata Iwanicka-Michałowicz (Ministerstwo Zdrowia) przywitała się i zaczęła kolejno odpowiadać na pytania. W pierwszej kolejności poruszyła kwestię zadań, którymi będą zajmować się nowo zatrudnieni pracownicy. Podkreśliła, że nie jest to wąski zakres dotyczący jedynie kwestii profilaktyki zdrowotnej, lecz szereg zadań, które realizuje Inspekcja Sanitarna. Podkreśliła, że potencjalni uczestnicy projektu będą musieli przejść konkurencyjny, otwarty nabór, który będzie skierowany szeroko. Jednym z kryteriów, które będzie stawiało te osoby w relatywnie lepszej sytuacji będzie kwestia znajomości języka ukraińskiego. Następnie podkreśliła również, że celem nie jest ograniczenie konkurencji na rynku pracy tylko szeroki dostęp. Zauważyła, że być może wtedy kompetencje pracowników z Ukrainy będą mogły zostać wykorzystane przez Inspekcję. Następnie przeszła do udzielenia odpowiedzi na drugie pytanie pani Anny Marciniak dotyczące trenerów wewnętrznych. Podkreśliła, że z uwagi na krótki czas realizacji

projektu, który przypada na 2023 rok istnieją obawy, że takie rozwiązanie może skomplikować projekt, więc nie założono tej koncepcji. Przyznała, że merytorycznie pomysł jest dobry, ale są zbyt duże obawy w kontekście realizacji projektu w terminie. Przeszła następnie do trzeciego poruszanego wątku odnoszącego się do zmian w projekcie dotyczącym wsparcia psychologicznego. Zwróciła się do wszystkich powołując się na rozmowę z Komisją i ustalenia zakresu tego projektu, informując, że być może będzie on realizowany w partnerstwie. Następnie przekazała, że obecnie na etapie pisania wniosku o dofinansowanie i ustalania szczegółów operacyjnych wdrożenia tego projektu uznano, że łatwiej będzie go zrealizować siłami własnymi. Zaznaczyła, że wynikało to głównie z ograniczeń czasowych. Następnie poinformowała, że zostało to zorganizowane mając na uwadze szerokie spektrum doświadczenia beneficjenta, czyli Departamentu Rozwoju Kadr Medycznych. Doświadczenie to dotyczyło realizacji projektów finansowanych ze środków europejskich, jak i opracowywania standardów kształcenia, schematów postępowania, które odnoszą się do szeroko rozumianych kwestii kadrowych. Podkreśliła, że nie ma obaw o to, że beneficjent nie podoła temu zadaniu i wskazała na czynnik czasowy jako główną przyczynę proponowanych zmian.

Pan Piotr Krasuski przekazał głos Panu Sławomirowi Wittkowiczowi.

Pan Sławomir Wittkowicz przyznał, że ma wątpliwości w kwestii wypowiedzi pani Dyrektor odnośnie tego czy można zrobić otwarty nabór z elementami, które wyłączają otwartość. Podkreślił, że mowa jest o instytucji publicznej. Następnie poruszył kwestię zadań, którymi będą zajmować się pracownicy, zaznaczając, że są to zadania dotyczące ujednolicenia, czy egzekwowania przepisów odnośnie szczepień dzieci, ponieważ kalendarz szczepień dzieci i obywateli polskich oraz ukraińskich w znacznym stopniu się od siebie różni. Podkreślił, że będzie to egzekwowane przez resort edukacji. Zapytał czy prowadzone są nad tym prace w ramach tego lub innego projektu.

Małgorzata Iwanicka-Michałowicz podziękowała i podkreśliła, że w naborach konkurencyjnych, otwartych, które jest zobowiązana stosować Inspekcja Sanitarna zatrudniając pracowników, są przepisy, które muszą być spełnione. Zaznaczyła, że nie ma znaczenia czy jest to w projekcie planowanym, czy poza projektem. Dodatkowo wskazała, że nie jest celem projektodawcy, aby określić kryterium zatrudnienia jako narodowość, tylko jako znajomość języka. Jako przykład wskazała znajomość języka ukraińskiego. Następnie wyjaśniła, iż wtedy inna osoba, nie pochodząca z Ukrainy, może w takim naborze wziąć udział i zostać wybrana. Zaznaczyła, że w takim przypadku osoba ta nie będzie liczyła się jako beneficjent projektu. W kolejnej wypowiedzi poruszyła drugą kwestię dotyczącą niespójności programów szczepień, zaznaczając, że nie jest to wątek projektowy i mając na uwadze, że nie ma tu przedstawicieli Głównego Inspektoratu Sanitarnego, nie będzie udzielała informacji na ten temat. Zaznaczyła, że jeśli ktoś jest zainteresowany tą kwestią, poprosi osoby z Głównego Inspektoratu, aby się do niej

odnieśli.

Pan Sławomir Witkiewicz podziękował i zapewnił, że sformułuje pisemnie wystąpienie.

Pan Piotr Krasuski podziękował i oddał głos pani Aleksandrze Wąsik.

Pani Aleksandra Wąsik zadała pytanie o program profilaktyczny, czy to będzie modyfikacja istniejącego Programu czy coś nowego dedykowanego tej konkretnej grupie.

Pani Małgorzata Iwanicka-Michałowicz podkreśliła, że będą bazować na programach profilaktycznych w tym zakresie. Podkreśliła, że kwestia obywateli Ukrainy i kwestia dotycząca profilaktyki jest złożona, ponieważ identyfikuje się potrzebę edukowania na temat profilaktyki szczepień czy chorób zakaźnych z bardzo różnych względów. Jak dodała, jeden z takich powodów to kwestia braku chęci szczepień przez obywateli Ukrainy, w szczególności dzieci, które z nimi przebywają. Jako drugi wskazała problem, który odnotowano. Dotyczył on powstania istotnego ryzyka przeniesienia do Polski chorób zakaźnych przez obywateli. W szczególności wskazała, że chodzi o choroby zakaźne, z którymi Polska na przestrzeni ostatnich lat już sobie poradziła i nie mają one już w naszym kraju statusu chorób epidemicznych. Podkreśliła, że jest to program szyty na miarę, ale bazuje on na programach profilaktycznych w tym zakresie. Wskazała, iż istotna merytoryka, czyli przykładowo informacja o sposobach szerzenia chorób zakaźnych, ich skutkach, to są te same informacje zarówno dla obywateli Polski, jak i Ukrainy.

Pan Piotr Krasuski podziękował za dyskusję i przeszedł do głosowania łączącego głosowanie nad tymi dwiema zmianami. Po zakończonym głosowaniu Przewodniczący podziękował za udział. Poinformował, iż 31 osób wzięło w nim udział. Uznał głosowanie za ważne. Podsumował, że 28 głosów oddanych było za, dwa przeciw, jeden wstrzymujący się, a więc uchwała zmieniająca oba plany działania została przyjęta. Podziękował raz jeszcze za głosowanie i przeszedł do ostatniego punktu obrad.

9. Sprawy różne

Pan Piotr Krasuski w pierwszej części wypowiedzi nawiązał do tematu poruszonego dzień wcześniej przez panią Elżbietę Wielg, czyli kwestii nauki podstawowej komunikacji szkoleń dla pracowników socjalnych w języku ukraińskim. Przyznał, że ten projekt jest jeszcze realizowany i leży w gestii Departamentu Pomocy i Polityki Społecznej w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej, w partnerstwie z uczelnią im. Janusza Korczaka. Podkreślił, że rekrutacja nadal trwa. W kolejnej części wypowiedzi nawiązał do pytań, które w przeddzień Komitetu przedstawiła pani Małgorzata Lelińska. Pierwsze z nich dotyczyło wątpliwości, czy w nowej perspektywie Instytucja Zarządzająca rozważy możliwość nieopisywania dokumentów finansowych w wersji papierowej na odwrocie. Przewodniczący przekazał, że nie jest w stanie teraz udzielić odpowiedzi, krótko informując o chęci pójścia w tym kierunku. Zaznaczył jednak, że istnieją pewne problemy w kontekście audytu, które związane są chociażby z ryzykiem podwójnego finansowania i przedstawiania tej samej faktury w więcej niż jednym rozliczeniu. Podkreślił, że na

pewno jest to kwestia, która nie jest w gestii jednej instytucji zarządzającej, tylko powinna zostać rozwiązana horyzontalnie w odniesieniu do całego systemu audytu, kontroli i kwalifikowania wydatków. Poinformował, że w tym zakresie prace jeszcze trwają. Druga kwestia dotyczyła bazy konkurencyjności. Przewodniczący potwierdził, że wykorzystanie narzędzia będzie obowiązkowe. Na ten moment nie jest planowana jego modyfikacja. Dodał, że tutaj, podobnie jak w przypadku rozwiązań dotyczących opisu dokumentów księgowych, nie leży to w gestii Instytucji Zarządzającej. Podkreślił, że wspomniany instrument, to narzędzie horyzontalne dla wszystkich programów. Wywnioskował, że to pytanie wskazuje na pewne problemy z działaniem pewnych narzędzi IT. Podkreślił, że Komitet może w zgłoszeniu tego problemu pośredniczyć, jeżeli problem zostanie szczegółowo opisany. W kolejnej części zadał pytanie, co należałoby zmodyfikować jednocześnie informując, że zostanie przekazane to do odpowiedniego działu. Kolejne pytanie dotyczyło opóźnień w weryfikacji wniosków o płatność, czy wprowadzone zostaną wobec tego środki zaradcze. Przywołał, że pani Dyrektor Dmitruk w poprzednim dniu wspomniała, że indywidualnie z każdą instytucją pośredniczącą w PO WER są prowadzone rozmowy dotyczące przyczyn i możliwych do zastosowania rozwiązań. Wskazał, że tych przyczyn jest wiele zarówno po stronie instytucji pośredniczących, jak i tych natury strukturalnej. Jako przykład wskazał braki kadrowe. Dodał, że są też pewne przyczyny natury personalnej i dotyczą błędów po stronie beneficjentów składających wnioski o płatność. Następnie przeszedł do ostatniego pytania dotyczącego stanu prac nad wytycznymi kluczowymi dla wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Przekazał, że aktualnie prace trwają i zdecydowano, że będą jedne wytyczne horyzontalne dotyczące całego EFS+. Poinformował, że nie będzie już sektorowych wytycznych odpowiednio dotyczących edukacji czy rynku pracy. Podkreślił także, że wytyczne obejmą wszystkie obszary interwencji EFS: rynek pracy, edukację, włączenie społeczne, zdrowie i adaptacyjność. Dodał, że wkrótce prace zostaną zakończone, ale w tym momencie oczekuje się jeszcze na sfinalizowanie negocjacji regionalnych programów. Podkreślił, że rolą wytycznych jest nie tylko programowanie, ponieważ to robią instytucje zarządzające, ale także ujednolicenie przepisów i zapewnienie jakości wsparcia w takich ramach, w jakich zostanie to przewidziane w programach. Przewodniczący w następnym zdaniu przekazał, że wytyczne obowiązują do takiego zakresu, do jakiego zapisy Programu nie stanowią inaczej. Zaznaczył, że ma nadzieję na to, aby pole rozbieżności było jak najmniejsze. Jednocześnie podkreślił, że monitorowane jest to, co zmienia się w wyniku ustaleń regionalnych instytucji zarządzających i Komisji Europejskiej. Prognozuje, że w październiku ten proces się zakończy i prawdopodobnie na początku października br. przedstawione zostaną już te wytyczne, które będą do konsultacji. Dodał również, że istnieją wytyczne, które dotyczą nie tylko EFS+. Wymienił w tym miejscu wytyczne w zakresie kwalifikowalności, wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego, wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych i niedyskryminacji, wytyczne dotyczące partnerstwa, wytyczne dotyczące kontroli,

wytyczne w zakresie wyboru projektów. Poinformował również, że w sierpniu i wrześniu odbyły się konsultacje tych dokumentów, a niektóre z nich trwają nadal. Przekazał, że w planie jest zamknięcie tych wytycznych, za które odpowiada Instytucja Zarządzająca do końca tego roku, tak aby 2023 rok był rokiem wdrażania i pełnej gotowości instytucjonalnej do uruchomienia nowych Programów. Głos przekazał pani Elżbiecie Wielg.

Pani Elżbieta Wielg zapytała czy jest przewidywane przeprowadzenie analizy funkcjonalności bazy konkurencyjności?

Pan Piotr Krasuski wskazał, że nie zna odpowiedzi na to pytanie, ponieważ nie odpowiada za bazę konkurencyjności i jest to temat do rozmowy i zgłoszenia na Komitecie ds. Umowy Partnerstwa. Podkreślił, że jest to narzędzie dla beneficjentów, w każdym programie krajowym i w każdym programie regionalnym, niezależnie od funduszu, z którego odbywa się finansowanie.

Pani Aleksandra Wąsik uznała, że baza ma bardzo dużo niedoskonałości od strony użytkownika. Oceniała ją jako skrajnie nieprzyjazną i uznała, że niewielkie usprawnienia i dodanie pewnych funkcjonalności bardzo uprościłyby przeprowadzanie postępowań, szczególnie takich, które są duże, częściowe i wieloetapowe.

Pan Piotr Krasuski poinformował o zanotowaniu wniosku i zadeklarował jego przekazanie dalej.

Pani Małgorzata Lelińska podziękowała za wyjaśnienia, zapewniła, że zdaje sobie sprawę z tego, że baza konkurencyjności to nie jest kwestia ani tworzona, ani poprawiana przez Departament EFS. Natomiast dla beneficjentów EFS stanowi duże obciążenie, zaznaczając, że w projektach, w których są, jest mniej zamówień finansowanych z EFRR i inny rodzaj instytucji też otrzymuje wsparcie. Dodała, że czas, który trzeba poświęcić na to, żeby obsłużyć bazę, niezależnie od treści projektu jest długi, przez co zwiększa się również ryzyko popełnienia błędu. Dodała także, że coraz więcej instytucji ma systemy elektroniczne, a często wymienione czynności wykonuje się zarówno w systemie elektronicznym jak i papierowym. Zaznaczyła jednocześnie, że te rozwiązania powinny być wspierane dwutorowo, przynajmniej przez jakiś okres.

Pan Piotr Krasuski podsumował, że oba postulaty są zapisane i przekazał głos pani Karolinie Cyran - Juraszek.

Pani Karolina Cyran - Juraszek zapytała o Europejski Fundusz Społeczny i uznała za niepokojące głosy, które otrzymuje, że zakłady aktywności zawodowej, jako forma aktywizacji rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami, stoją pod znakiem zapytania, jeśli chodzi o wspieranie ich przez Europejski Fundusz Społeczny. W dalszej części wypowiedzi zaproponowała zorganizowanie dyskusji osobno w obszarze programowania,

w obszarze wdrażania, w obszarze fiszek i nowych projektów, ale także w obszarze ewaluacji.

Pan Piotr Krasuski podziękował i przekazał głos pani Annie Bugalskiej.

Pani Anna Bugalska zapytała czy wytyczne wspólne dla całego obszaru EFS są decyzją ostateczną. Podkreśliła, że wiadomo z doświadczenia obecnej perspektywy, że bardzo często trudno jest beneficjentom zorientować się we wprowadzanych zmianach. Podkreśliła także, że jest świadoma, że wytyczne są dla instytucji zarządzających, natomiast w praktyce instytucje zarządzające później te obowiązki przenoszą w umowach i w różnych wymogach kryteriów na poziom beneficjenta.

Pan Piotr Krasuski zaczął od poruszenia dwóch ostatnich kwestii i wskazał, że decyzja jest ostateczna, że są świadomi jej konsekwencji i można sobie wyobrazić wprowadzenie rejestru zmian. Stwierdził, że w sytuacji kiedy wytyczne były różne i w niektórych projektach się przenikały np. włączenie społeczne, edukacja, rynek pracy, to często docierały sygnały, że, beneficjenci nie mieli świadomości istnienia wytycznych w danym obszarze. Dalej zauważył, że to będzie drugi okres programowania, w którym instytucje regionalne realizują samodzielnie komponent EFS. Potwierdził, że ten komponent będzie znacznie większy niż poprzedni. Podkreślił, że rola Ministerstwa jako koordynatora będzie stopniowo maleć. Wyraził przekonanie, że wytycznych, norm oraz zasad nie będzie już tak dużo, jak było w aktualnej perspektywie. Przekonywał o zamiarze oddania pola regionalnym instytucjom zarządzającym. W dalszej części podkreślił, że rolą wytycznych jest ujednolicenie tam, gdzie pewne kwestie powinny zostać ujednolicone, ze względu na istnienie ram polityki krajowej w tym zakresie, innych niż ramy prawne. Przewodniczący odniósł się do postulatu pani Karoliny Cyran-Juraszek jednocześnie podkreślając, że nie do końca rozumie, czy miała na myśli ustrój, a dokładnie funkcjonowanie kolejnego komitetu. Przekazał, że zostanie powołany nowy Komitet w postaci Prekomitetu lub Komitetu. Podkreślił, że jest zwolennikiem zasady, że to, co się sprawdziło, powinno być kontynuowane. Dalej powiedział, że rola Komitetu różni się w poszczególnych okresach wdrażania. Na początku więcej jest rozmów o kryteriach, o programowaniu, o przygotowywaniu projektów, konkursów, potem natomiast o samym wykonaniu. Kolejno odniósł się do warsztatów terapii zajęciowej, zakładów aktywności zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami. Potwierdził, że istnieją pewne programy regionalne i że jest to obszar dofinansowania dla nich. Zaznaczył, że na tym polu są pewną różnicę zdań między Komisją, a szeroko rozumianą stroną polską i regionami. Zapewnił, że ingerują w ten proces, proponując pewne horyzontalne rozwiązanie. Następnie oddał głos przedstawicielkom Komisji.

Pani Cinzia Masina podsumowała tematy swoich wypowiedzi w kontekście gospodarki społecznej i terapii zajęciowej. Podkreśliła również, że w temacie gospodarki społecznej nie ma ograniczeń. Ma ona być wspierana naturalnie, również dla osób z niepełnosprawnością, zaznaczając, że jest to kwestia zakresu. Dodała, że nie chodzi

o to, aby wprowadzać ograniczenia tylko dla osób z niepełnosprawnością, ponieważ ma być to coś szerszego. W wypowiedzi podkreśliła, że nie widzi problemu w kwestii modalności wdrożenia. Zaznaczyła, że jest to jeszcze omawiane w rozmowach z autorami i z ekspertami. Pani Cinza Masina podkreśliła, że chodzi o to, jak uprościć wdrożenie od strony finansowej. Dodała, że nie ma jeszcze decyzji, gdyż jest to cały czas omawiane ze stroną polską. Podkreśliła, że sama zasada nie jest podważana. W kolejnej części wypowiedzi zaznaczyła, że w tej kwestii są różnice zdań. Przyznała, że chcieliby zobaczyć coś, co pozwoli przesłać ludzi z jednej formy wsparcia, czyli zatrudnienia chronionego do innej, aby to była swego rodzaju ewolucja. Następnie zaznaczyła, że kolejna rzecz to ograniczenie czasowe, jeśli chodzi o zatrudnienie w tej formie. Zapewniła, że wspólnie z koleżankami oraz kolegami pracują nad tym, aby można było finansować właśnie tego typu instytucje, ale z takimi, a nie innymi ograniczeniami. W wypowiedzi podkreśliła, że szczegóły nie są jeszcze znane i jeszcze trzeba je dopracować. Zaznaczyła, że nie chodzi o negowanie roli odgrywanej przez te organizacje albo negowanie tego, jak są istotne, lecz tylko o uniknięcie sytuacji, w której ci ludzie nie mieliby perspektyw rozwoju. Wskazała, że to ewolucja jest celem. Podkreśliła, że ograniczenia i poprawki są uwzględniane. Na koniec poinformowała, że to 2023 rok będzie rokiem umiejętności i w tę stronę zmierzamy. Na koniec zwróciła się do Przewodniczącego, wyrażając zadowolenie, że nastąpiła zmiana struktury, że istnieje jedna oś, która skupia się na umiejętnościach.

Pan Piotr Krasuski podziękował Komisji, potwierdzając, że już pół roku temu było takie oczekiwanie, aby powstała oś Skills. Podkreślił, że dzięki temu wpisaliśmy się w przemówienie szefowej Komisji Europejskiej. Zaprosił do wysłuchania i do powrotu do tego przemówienia zaznaczając, że było tam wiele innych ciekawych wątków odnośnie obecnej sytuacji geopolitycznej, energetycznej itd. Na koniec podziękował wszystkim uczestnikom i zamknął Posiedzenie. Informacyjnie dodał, że kolejne Posiedzenie planowane jest na 15-16 listopada tego roku i jeżeli okoliczności na to pozwolą, to będzie zorganizowane w charakterze wyjazdu, w okolice województwa kujawsko pomorskiego. Wyraził chęci wzbogacenia tego spotkania o wizytę studyjną. Potwierdził, że wkrótce wszyscy uczestnicy otrzymają więcej szczegółów w tej sprawie.

Opracowano na zlecenie Sekretariatu Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Akceptował: Pan Piotr Krasuski – Dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej

Załączniki:

1. Lista osób biorących udział w XXXV posiedzeniu Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
2. Przyjęty porządek obrad
3. Prezentacja aktualnego stanu wdrażania Programu
4. Prezentacja podsumowania I etapu formalnych negocjacji programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021 - 2027
5. Prezentacja Rocznego Planu Działania na 2022 rok dla Osi II w zakresie kompetencji Ministerstwa Edukacji i Nauki
6. Prezentacja zmian w Programie
7. Prezentacja ewaluacji wsparcia doradztwa zawodowego w obszarze oświaty – wnioski i rekomendacje z badania
8. Prezentacja wyników badania ewaluacyjnego dotyczącego wyliczenia wartości wskaźników rezultatu długoterminowego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych
9. Prezentacja Rocznego Planu Działania na 2022 rok dla Osi III w zakresie kompetencji Narodowego Centrum Badań i Rozwoju
10. Prezentacja zmian w Rocznym Planie Działania na 2021 rok dla Osi VII w zakresie kompetencji Ministerstwa Zdrowia
11. Prezentacja Rocznego Planu Działania na 2022 rok dla Osi VII w zakresie kompetencji Ministerstwa Zdrowia

**Załącznik numer 1 – Lista osób biorących udział w XXXV posiedzeniu Komitetu
Monitorującego Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020**

Przedstawiciele strony rządowej:

1. Pan Piotr Krasuski – Dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
2. Pani Małgorzata Mika – Zastępca Dyrektora Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
3. Pani Katarzyna Ołdak-Bułańska – Departament Strategii, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
4. Pani Małgorzata Iwanicka-Michałowicz – Zastępca Dyrektora Departamentu Oceny Inwestycji, Ministerstwo Zdrowia
5. Pan Andrzej Trzęsiera – Zastępca Dyrektora Departamentu Administracji Publicznej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
6. Pani Marta Lenart – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
7. Pani Monika Żuberek – Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich, Ministerstwo Sprawiedliwości
8. Pani Agnieszka Sidor – Naczelnik Wydziału Programowania, Ewaluacji i Sprawozdawczości, Departament Funduszy Strukturalnych, Ministerstwo Edukacji i Nauki
9. Pani Anna Marciniak – Kierownik Sekcji Programowania i Wyboru Projektów, Dział Rozwoju Kadry Naukowej, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
10. Pani Edyta Sznajder – Dyrektor Departamentu Rozwoju Kadr w Przedsiębiorstwach, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
11. Pan Leszek Buller – Dyrektor Centrum Projektów Europejskich
12. Pani Ewa Swędrowska – Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej, Ministerstwo Rozwoju i Technologii
13. Pani Monika Lewandowska – Departament Spraw Społecznych i Oświaty Rolniczej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
14. Pani Lidia Matuszak – Naczelnik Wydziału Projektów z zakresu Szkolnictwa Wyższego, Departament Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Edukacji i Nauki

Przedstawiciele strony samorządowej:

1. Pani Zuzanna Bielawska – p.o. Dyrektora Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy
2. Pani Agnieszka Kubicka – Wicedyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach
3. Pan Andrzej Przewoda – Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie

4. Pan Leszek Świątalski – Dyrektor Biura Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej
5. Pan Bogdan Bieniek – Związek Miast Polskich
6. Pan Grzegorz Kubalski – Zastępca Dyrektora Biura Związku Powiatów Polskich
7. Pani Sylwia Wójcik – Dyrektor Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Związek Województw RP
8. Pani Dorota Rybarska-Jarosz – Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Szczecinie, Konwent Dyrektorów Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej

Przedstawiciele partnerów społecznych:

1. Pani Elżbieta Wielg – Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”
2. Pani Aleksandra Wąsik – Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
3. Pan Sławomir Wittkowicz – Forum Związków Zawodowych
4. Pani Małgorzata Lelińska – Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich, Konfederacja Lewiatan
5. Pani Agata Zarzycka – Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich
6. Pan Mariusz Malinowski – Fundacja Rozwiązania HR
7. Pan Wojciech Drabko – Polska Izba Firm Szkoleniowych
8. Pani Anna Rogowska – Politechnika Warszawska
9. Pani Anna Bugalska – Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych
10. Pani Karolina Cyran-Juraszek – Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
11. Pan Krzysztof Szatrawski – Stowarzyszenie Scena Babel
12. Pan Rafał Szkop – Federacja Przedsiębiorców Polskich

Przedstawiciele Komisji Europejskiej w roli doradczej:

1. Pani Cinzia Masina – Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska
2. Pani Joanna Charytonowicz – Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

Obserwatorzy:

1. Pan Piotr Bartosiak – Ministerstwo Edukacji i Nauki
2. Pani Liliana Budkowska – Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
3. Pani Aleksandra Dmitruk – Zastępca Dyrektora, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

4. Pan Piotr Fuchs – Piotr Fuchs Smart Research
5. Pan Przemysław Herman – Zastępca Dyrektora, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
6. Pani Krystyna Koczuk – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
7. Pan Tomasz Kot – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
8. Pani Michał Maćkiewicz – Najwyższa Izba Kontroli
9. Pani Anna Nikowska – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
10. Pani Marta Parowicz – Departament Komunikacji i Promocji Funduszy Europejskich, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
11. Pan Paweł Penszko – Evalu Sp. z o.o.
12. Pan Paweł Poszytek – Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
13. Pani Katarzyna Siodoś – Naczelnik Wydziału Zgodności Rozliczeń 1, Departament Zgodności Rozliczeń Środków Europejskich, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
14. Pan Piotr Stronkowski – Piotr Fuchs Smart Research
15. Pani Ida Szczepocka – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
16. Pani Dominika Tadla – Zastępca Dyrektora, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Załącznik numer 2 – Przyjęty porządek obrad

1. Aktualny stan wdrażania Programu
2. Podsumowanie I etapu formalnych negocjacji programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021 – 2027 z Komisją Europejską
3. Przyjęcie Rocznego Planu Działania na 2022 rok dla Osi II w zakresie kompetencji Ministerstw Edukacji i Nauki
4. Zakres zmian planowanych w Programie – działania na rzecz Ukrainy oraz zmiany w zakresie realokacji/ wskaźników
5. Ewaluacja wsparcia doradztwa zawodowego w obszarze oświaty – wnioski i rekomendacje z badania
6. Prezentacja wyników badania ewaluacyjnego dotyczącego wyliczenia wartości wskaźników rezultatu długoterminowego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych
7. Przyjęcie Rocznego Planu Działania na 2022 rok dla Osi III w zakresie kompetencji Narodowego Centrum Badań i Rozwoju
8. Przyjęcie Rocznego Planu Działania na 2022 rok oraz zmiana Rocznego Planu Działania na 2021 rok dla Osi VII z zakresie kompetencji Ministerstwa Zdrowia
9. Sprawy różne